

SREDPOLETNE MISLI

Smo sredi meseca avgusta, prišle so sredpoletne počitnice. V Italiji jih imenujejo Ferragosto (iz latinskega *Feriae Augusti*). Višek dosežejo te počitnice 15. avgusta, na praznik Marijinega Vnebovzvetja, ki pa ga je kot verski praznik nekoliko zasenčila poletna mrzlica.

Za nami je še sončni mrk, ki je tudi več časa buril duhove in fantazijo mnogih, pri tem pa tudi prispeval k ekonomskemu razvoju trgovcev (z očali). Nostradamus pa itak že od časa do časa napoveduje konec sveta, tako da res ne vemo, kaj bo iz tega. Tudi papež je zdaj veliko govoril o poslednjih rečeh in pri tem poudaril njih objektivni obstoj in resnost.

Za sedaj pa nekaj lažjih tem, kot to zasluži uvodni članek z zgornjim naslovom. Skozi celo leto se lotevamo bolj ali manj perečih in aktualnih problemov, zato je tu na mestu, da pred odhodom na kratke počitnice našega lista zabeležimo kaj počitniškega.

Vsi si v tem času želimo kar najbolj lagodnega in prijetnega vzdušja, ki naj nas spremlja v počitniških dneh. Kakšne pa naj bi bile počitnice?

Latinski izraz *otium* je v svojem času pomenil ne le neko brezskrbno in nedelovno vzdušje, ampak tudi neko širšo poglobitev vase, v svojo notranjost, v svoj duhovni svet. Zlasti izobražen človek - pa ne samo - se rad neke izolira od okolja in se predaja intelektualnemu delu.

Ljudje si želijo po daljšem delovnem urniku zaslužnega počitka in razvedrila. Zato so pač počitnice. Nekateri jih preživljajo doma, drugi v bližnjih ali daljnih krajih. Vsekakor naj bi bil to čas duhovnega in telesnega oddiha, ki ga človeško bitje nujno potrebuje.

Kako je z našo stvarnostjo? Kot znano, je na manjšinskem področju zlasti pomemben začetek parlamentarne razprave v poslanski zbornici o zaščitnem zakonu. Nadaljevala se bo prihodnji mesec in, upajmo, tudi pozitivno zaključila. Naše krajevne uprave so tudi v glavnem končale svoje delo, novoizvoljene (kar velja zlasti za slovenske občine na Tržaškem in Goriškem) pa so v bistvu umestile vse svoje organe.

Državna politika že skoraj počiva, čeprav politični boj nikdar ne zamre. V mednarodni politiki so živi posebno krizni centri (npr. Kosovo), medtem ko si je Evropa že uredila vse svoje glavne organe, tako komisijo (vlado) in parlament.

Slovenijo čaka posebno važen papežev obisk za Slomškovo beatifikacijo. Po drugi strani pa je njeno vladno dejavnost posebej obeležila bolezen predsednika Drnovška oz. imenovanje novega šolskega ministra. Tudi papež je letos poleti opozoril na duhovni pomen počitnic, ki jih je iskreno zaželel vsem.

Glejte, že sonce zahaja, / skoro za goro bo šlo; / hladen počitek nam daja... - verzi kot nalašč za te vroče dni. Naj ta misel iz znane ponarodele slovenske pesmi tudi nas spremlja v teh toplih poletnih dneh, ko vsi nestrpnost iščemo prepotrebne in prijetnega osvežila.

ANDREJ BRATUŽ

02 Alojz Tul
KAJ MELJEJO RIMSKI MLINI?

03 Drago Legiša / intervju
MICHELE ZANETTI

OBVESTILO

Zaradi poletnega dopusta bo pribodnja številka našega lista izšla v četrtek, 2. septembra.

UREDNIŠTVO

SKAVTIZEM, VZGOJA ZA ŽIVLJENJE

NESREČA NE POČIVA

OLGA TAVČAR

"Nesreča ne počiva!" Pregovor se je žal spet uresničil v soboto zjutraj na skavtskem taboru v Val Chiavenna. Tri mlade skavtinje so utonile pod silo hudournika, ki je porušil leseno mostiče, kjer je bil postavljen šotor. Kruta usoda ali, po mnenju nekaterih, nezadostna pazljivost odraslih voditeljev je zopet terjala tri mlada življenja.

Veliko misli in čustev se ob prebiranju takih novic pora-

ja vsakemu vzgojitelju, ki se je ali se na kakršenkoli način še ukvarja z mladimi. Zamisli se ob odgovornosti, ki jo nosiš, ko se s skupino najstnikov in mladostnikov ali s šolskim razredom podaš na ekskurzijo, izlet v naravo. Tistemu pa, ki je sam preživel kar nekaj skavtskih taborov in večinomah teh kot voditelj, se ob takih nezgodah v hipu strnejo pred očmi dožitve, včasih žal tudi tragična, katerim je bil sam priča.

STRAN 16

POČITNIŠKO KRAMLJANJE

ITALIJA OSTAJA DEŽELA VELIKIH PROTISLOVIJ

DRAGO LEGIŠA

"Vlada mora govoriti z dejanji, to je z natančnimi predlogi in ukrepi. Ne verjamem vladam, ki odpirajo razprave, in, če sem odkrit, ne čutim potrebe po poletni razpravi o pokojninah." To vsekakor samozavestno izjavo smo lahko pred nekaj dnevi brali v milanskem *Corriere della sera* in je prišla iz ust ministra za industrijo Bersanija.

Eno takih dejanj, na katera je mislil minister, je prav gotovo zakonski predlog, ki ga je vlada odobrila tik pred poletnim premorom. Gre za zakonski predlog o tako imenovani "par condicio", ki naj bi vsem političnim strankam zajamčil dejansko enakopravnost pri uporabljanju sredstev množičnega obveščanja - predvsem televizije - med volilnimi boji ali volilnimi kampanjama. Predlog omenja državnoborske, evropske, deželne in upravne volitve ter referendum ali ljudska glasovanja. Zadeva ni nova, a je postala zelo aktualna, ko je pred

dobrimi 5 leti stopil v politično arena Silvio Berlusconi, ki je znan mogočnejši v italijanskem televizijskem in založniškem svetu. V tem pogledu pa je Italija edina država v demokratičnem svetu, ki nima zakonsko urejenega tega kočljivega vprašanja. Bilo je sicer nekaj poskusov, da bi zadevo uredili, med drugim celo za časa same Berlusconijeve vlade (1994-96), a je vse ostalo le pri besedah. Massimo D'Alema, ki je kot predsednik dvodomne parlamentarne komisije za ustavne reforme o tem vprašanju bil dosegel načelen

sporazum s Polom svoboščin, je zdaj očitno mnenja, da je dozorel čas, ko je treba od besed preiti k dejanjem. S tem pa je naravnost dregnil v sršnje gnezdo, saj je celotna opozicija zagnala vik in krik, kritike pa prihajajo tudi iz krogov vladne večine, zlasti od Prodijevih Demokratov in Zelenih. D'Alema očita, da hoče dejansko zapreti usta vsem, ki se z njegovo vlado ne strinjajo. Seveda gre kritikom in predvsem opoziciji za to, da je tudi med poletnim premorom protivladna klima primerno vroča.

Finančni minister Visco te dni z neprikritim zadoščanjem ugotavlja, da je davčna "bera" v letošnjem juniju in juliju, ko smo prijavljali dohodke, bila nadvse obilna. V državne blagajne se je po prvih podatkih pristojnega urada steklo 51.285 milijard lir, in sicer 15% več kot lani v istem času. Skoraj istočasno pa se je oglasila Zveza trgovcev in objavila podatke, ki kažejo, da so se dohodki italijanskih državljanov dejansko zmanjšali, kar naj bi pokazala nižja raven potrošnje. Zveza je opozorila, da ima Italija od vseh držav na območju "evra" največji davčni pritisk, saj znaša skoraj 55%, če pri tem upoštevamo tudi tako imenovano sivo ekonomijo, ki pa predstavlja 12% celotnega italijan-

skega gospodarskega sistema. V državah z območja "evra" znaša davčni pritisk 43,2% dohodkov. Industrijska proizvodnja se je junija povečala le za 1,1% v primerjavi z letošnjim majem. To pomeni, da znaki izboljšanja obstajajo, četudi je proizvodnja v primerjavi z junijem lani še vedno manjša, in sicer za 1,6%. Za 4,8% pa se je v primerjavi z istim mesecem lani povečala dopolnilna blagajna.

Pristojni minister je v zvezi s temi podatki izjavil, da je treba predvsem omiliti davčni pritisk, budno spremljati stanje inflacije in končno nadaljevati s procesom "liberalizacije", kar v Italiji pomeni postopno odpravljanje državnih in poldržavnih podjetij. To je po njegovem bistvenega pomena za celotno gospodarstvo in zlasti za zaposlenost.

Pripadniki moje generacije se gotovo še živo spominjajo, kako je socialist Riccardo Lombardi (1901-1984) na televizijskem zaslonu naravnost žarel od sreče in veselja, ko je levosredinska vlada sklenila poddržaviti celotno proizvodnjo in distribucijo električnega toka v državi. S tem naj bi se namreč korenito spremenila tista veja gospodarstva, kjer naj bi najbolj prihajalo do izraza kapitalistično izkoriščanje delavcev.

STRAN 2

05 Danijel Devetak / pogovor
DAVID BRESCIANI

06 Breda Susič
MLADINSKA KULTURA LE ZA MLADE?

07 Jurij Paljk
BRANJE ZA ODDIH

09 Matjaž Rustja
Z NAHRBTNIKOM PO IDRIJSKEM...

10 Igor Devetak / pogovor
BOJAN MARAŽ O VOJNI IN IDENTITETI

11 Pogumna Mravlja
VESELI V SELAH

13 Marjan Drobež
80 LET PRIKLJUČITVE PREKMURJA

14 Damjan Hlede
GOTOVOST KAZNI IN PREVZGOJA...

15 Igor Cotič / pogovor
IGOR TUL O NOVI KOČI NA MATAJURJU

16 Peter Szabo
NEMIR POD ČRNIM SONCEM

SVET OKROG NAS

ZLONAMERNA NAMIGOVANJA

KAJ MELJEJO RIMSKI MLINI?

ALOJZ TUL

V razpravo so doslej posegli sam poslanec Maselli z večinskim poročilom, tržaški poslanec Nacionalnega zaveznikstva Menia z nasprotnim manjšinskim poročilom, ministrica za dežele Katja Belillo v imenu vlade, poslanka Cossutijevih komunistov Moroni, tržaški poslanec Forza Italija Nicolini, levi demokrat Di Bisceglie, poslanec Zelenih Boato in poslanec NZ Migliori. Prostor nam ne dopušča, da bi tu podrobno razčlenili posamezne posege. Na splošno pa lahko rečemo, da so zagovorniki zakona utemeljevali potrebo po zaščiti slovenske manjšine bolj z vidika politične oportuniteti kot iz neovrgljivih in moralnih razlogov, ki so v bistvu edini

Poslanska zbornica italijanskega parlamenta se je 23. julija letos lotila obravnavanja Masellijevega besedila zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji, kakršnega ji je bila predala komisija za ustavna vprašanja.

merodajni. V njihovih posegih je bilo zaznati veliko obzirnost do nasprotnikov zaščite, kakor da bi bilo le-te še mogoče prepričati, da bi umaknili svoje nasprotovanje. Desničarski poslanci Menia, Nicolini in Migliori so bili v svojih posegih dovolj jasni in odločni, da bodo do kraja nasprotovali odobritvi zaščitnega zakona.

Razprava bi se sicer morala nadaljevati 27. julija, a jo je predsedstvo poslanske zbornice zaradi obravnave drugih za vlado nujnih odlokov odložilo na sredino septembra,

ko se iztečejo počitnice parlamenta.

Glavne manjšinske organizacije so v glavnem pozitivno ocenile dejstvo, da je italijanski parlament končno vpisal v svoj dnevni red vprašanje naše zaščite, zelo previdne pa so glede izgledov, da se bo razprava pospešeno nadaljevala in da zakona ne bodo nadalje klestili, kajti v tem primeru bi postal res vprašljiv. Če so namreč politične sile vladne večine zaradi obstrukcije desničarskih predstavnikov v komisiji za ustavna vprašanja prenesli

razpravo na plenarno zasedanje poslanske zbornice, menimo, da ni več nobenih taktičnih razlogov za popuščanje desnici, ker je le-ta, kot rečeno, že dala razumeti, da bo z obstrukcijo nadaljevala tudi v parlamentu. Zato, kot pravilno ugotavlja valdostanski poslanec Caveri (formalni predlagatelj zakonskega predloga enotnega zastopstva manjšine), "vsakršno nadaljnje odrekovanje temeljnih pravic slovenske manjšine v Italiji bi pomenilo obtožbo zoper celotni italijanski politični sistem" (*Le peuple valdotaine* 8. julija št.27).

UTEMELJENE BOJAZNI

Spričo takšnega negotovnega stanja ni čudno, da manjšina sama zelo rezervirano sledi zapletenemu postopku zaščitnega zakona. Po drugi strani pa se je treba tudi vprašati, zakaj je naša manjšina postala tako skeptična oziroma ravnodušna. Zato se nam zdijo zadnja modrovanja avtorja *Rimskih mlinov* v glasilu beneških Slovencev *Novem Matajurju* streljanje proti vrabcem namesto proti medvedu. V njih se obtožujoče spravlja nad vse pomembnejše manjšinske kroge, od obeh krovnih organizacij in skupnega zastopstva pa do dnevnika in valdostanskega poslanca Caverija, češ da so pri stvari zaščitnega zakona nedejavni oziroma polemični.

Ne želimo si prisvajati vloge zagovornika omenjenih organizacij, ker se same znajo braniti. Tu bi opozoril samo še na to, da vladnega svetovalca za manjšinska vprašanja moti kritična ocena "zamejske stranke" glede izločitve iz prvega člana Maselli-

jevega osnutka sklicevanja na podpisane mednarodne pogodbe. Obregne se tudi ob poslanca Caverija, ki se je kljub obveznostim do svojih volivcev dal na razpolago slovenski manjšini, da bi končno dosegla svoje pravice. To je storil iz velike osebne naklonjenosti in manjšinske solidarnosti, ker Slovenci v Italiji nimamo zjamčenega zastopstva v parlamentu. Žal tudi Masellijev osnutek to vprašanje povsem obide, a to omenjenega rimskega dopisnika ne moti.

Ob tej priložnosti bi lahko še marsikaj omenili. Konec minulega leta so se v parlamentarnih sobanah odvijala zakulisna dogovarjanja pri oblikovanju poenotnega besedila Masellijevega osnutka, a takrat ni nihče obveščal nobenih slovenskih predstavnikov in organizacij ter jih prosil za sodelovanje. V poslansko zbornico je tako prišlo takšno zakonsko besedilo, kakršno so pomagali oblikovati tudi nekateri dobro znani Slovenci, ki niso zašli v parlamentarne dvorane kot romarji ali turisti, ampak na vabilo dobro znanih političnih krogov.

Med slovensko manjšino v Italiji vsekakor prevladuje prepričanje, da je sedaj dolžnost političnih sil, ki podpirajo sedanjo levosredinsko vlado, da v parlamentu odobrijo zakonsko zaščito slovenske narodne skupnosti v Italiji brez nadaljnega klestanja Masellijevega osnutka. V nasprotnem primeru si prevzamejo vso odgovornost za neizpolnitev ustavnih in mednarodnih obveznosti do slovenske manjšine.

PRESENEČENJE IZ MOSKVE

Ruski predsednik Boris Jelcin je spet poskrbel za veliko presenečenje. Povsem nepričakovano je odstavil sedanjo vlado, ki jo je vodil mladi Sergej Stepašin. Ruski predsednik je to vlado bil potrdil šele pred tremi meseci in je svetovna javnost novico o imenovanju nove vlade sprejela z velikim presenečenjem in tudi s precejšnjo zaskrbljenostjo. Novi ministerski predsednik je po Jelcinovem sklepu postal 46 letni Vladimir Putin, ki je bil eden podpredsednikov zadnje vlade in še vedno voditelj zvezne obveščevalne službe oz. nekdanje zloglasne KGB. Duma bo o novi vladi razpravljala in sklepala na seji, ki bo 16. t.m.

Nadaljnje presenečenje je novica, da je Boris Jelcin določil dan novih državnozbornih volitev. Te bodo 16. decembra letos. Zadnja in prav nič manjša novost pa je napoved, da je Boris Jelcin tudi določil kandidata na predsedniških volitvah, ki bodo prihodnje leto. Zanimivo je, da bi moral po mnenju sedanjega ruskega predsednika postati nov predsednik prav Vladimir Putin.

SRBIJA: OPOZICIJA SE ZDRUŽUJE

Zdi se, da skuša opozicija v Srbiji strniti svoje vrste, da bi na ta način lažje izpodrinila Slobodana Miloševića s predsedniškega mesta. V tej zvezi je prišlo do pomembnega sporazuma med voditeljema dveh opozicijskih političnih skupin. Eno skupino vodi Vuk Drašković, drugo pa Zoran Đinđić. Naloga ne bo lahka, saj vse kaže, da Milošević kljub svoji katastrofalni politiki v Srbiji in ZR Jugoslaviji še vedno uživa precejšnje zaupanje pri volivcih.

S 1. STRANI

ITALIJA...

Danes pa se za privatizacijo družbe ENEL, ki je v Italiji imela monopol na področju proizvodnje in distribucije električnega toka, ne zavzemajo le socialisti, ampak tudi bivši komunisti. Tako je vlada že izdala odlok, po katerem mora ENEL prodati zasebnikom več kot četrtno vseh električnih central. Pridržni minister je izjavil, da se bo odlok začel izvajati prihodnji mesec. ENEL bo seveda še ostal pri življenju in bo moral celo posodobiti svoje strukture, a bodo na trgu prisotni tudi drugi proizvajalci, kar bo vzpodbujalo zdravo konkurenco, tako da že govorijo in pišejo o pocenitvi električnega toka.

Na takšen razvoj dogodkov vsekakor odločilno vpliva Evropska zveza s svojimi predpisi, ki so v tem pogledu jasni in tudi strogi, kot kaže primer velikih glob, naloženih rejcem, ki so namolžili več

mleka, kot je bilo sklenjeno na evropski ravni. V Sloveniji pa se zapirajo carine proste trgovine ob meji.

Milijoni turistov, ki ta čas obiskujejo Italijo, morda niti ne vidijo ali vsaj nimajo mnogo priložnosti, da bi videli deželo tudi s tistega zornega kota, ki mora ali bi vsaj moral biti na samem vrhu zanimanja - vsaj za kristjana.

V tej zvezi je videmski tednik *La vita cattolica* pred dnevi objavil naravnost pretresljiv uvodnik. Njegov pisec Duilio Corgnali mu je dal pomenljiv naslov: *Prokleti na Zemlji*. Sklucujoč se na podatke Italijanskega statističnega zavoda Corgnali opozarja, da v Italiji živi v "relativni revščini" 2 milijona 558 tisoč družin oziroma 11,8% vseh družin, kar pomeni 7 milijonov 423 tisoč ljudi ali 13% vsega prebivalstva. 65% tega je na Jugu in na otokih (Sicilija, Sardinija). Gre praviloma za dvočlansko družino, ki ima 1 milijon 476 tisoč lir mesečnih dohodkov (leta 1998). Polovica teh družin je v veli-

ki stiski, kar pomeni, da ima družina manj dohodkov kot "relativno revna" družina. V taki družini je vsaj 1 mladotletni otrok, še slabše je, če sta dva ali trije v breme, če so starši stari 65 in več let, če je ženska družinski poglavar in povrh še nepismena ali polpismena. V Italiji pa imamo tudi "absolutno revščino" in v to kategorijo sodi dvočlanska družina z 950 tisoč lirami mesečnih dohodkov.

Takih družin je 950 tisoč ali 4,4% vseh družin v državi. Kdo se zanje zares zanima? Država, dežela, pokrajina, občina? Morda do neke mere, a kaj, ko je njihovo zanimanje tako uradno, tako hladno! Če le za hip pomislimo na navedene podatke, moramo tembolj ceniti delo in trud organizacij in ustanov, ki delujejo na volutaristični ali prostovoljni osnovi. Tu najbolj prihaja do izraza načelo subsidiarnosti, ki naj bi med drugim bila glavna značilnost federalistične ureditve države. Slednja pa je in ostane le pravni konstrukt.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

POČITEK KOT NUJNA SPODBUDA ZA PRIHODNOST

Vse dlje so časi, ko se je zdel počitek nekaj razkošnega, držanje križem rok in brezkoristno brezdelje. Še posebej to velja za poletne počitnice, oddih med prejšnjim in naslednjim delovnim letom, kar ugotavljajo strokovnjaki in česar se zavedamo tudi vsi ostali. Počitek kot predah, kot začasen odmik od obremenjujočega ritma sodobnega časa. V razvitem svetu imamo dandanes na razpolago vse, le časa več nimamo. Dan je dolg in izpolnjen s številnimi obveznostmi, teden mine hitro, dnevnim obremenitvam se pridružuje še seznam obvez v neposredni prihodnosti. Čas kot da nas prehiteva oziroma potiska v vse večjo naglico. Včasih imamo komaj še moči za umirjen pogovor z znanecem, prijateljem, naglica se kaj lahko prične polascati celo družine, kjer so vsi njeni člani vpeti vsak v svoja preštevila opravila. Nekako tako se kaže naše delovno leto, ki prav gotovo ne dela z nami le v rokavicah.

Počitek torej ni razkošje, pač pa priložnost, da osveženi pričakamo jesen. Pri tem nas osveži že misel na minulo leto, kaj smo storili in kaj opustili, kaj smo napravili dobro in kaj bi lahko napravili bolje, kje smo pogrešili in kje smo bili še posebno uspešni.

Misel na preteklo leto seveda želi seči tudi globlje. Kakšni so bili naši odnosi z drugimi, koliko smo imeli zanje časa, koliko novih prijateljev smo spoznali. Res, največji dosežek opravljenega leta je v novih prijateljih, v novih iskrenih stikih, saj je v tem izvir prave moči, ne nazadnje je v tem smisel našega življenja, najmanj v takšni meri kot dobro opravljeno delo, ki služi drugim. Misel na preteklo dalje pregleda, kaj vse smo novega prepoznali, v čem smo notranje bogatejši, kot smo bili leto dni nazaj, in predvsem kaj smo novega prepoznali na ravni srečnega sobivanja z drugimi, še lepšega in razveseljujočega sobivanja. Gotovo je oplemenitenje stika z drugimi največje bogastvo, ki nam ga je bilo v prejšnjem delovnem letu dano povečati ali celo pomnožiti.

Zato počitek res ni le razkošje, je priložnost, da se človeško okrepimo in tako osveženi usmerimo svoj pogled v naslednje delovno leto. Da bi bili v njem še učinkovitejši, zakaj ne uspešnejši, predvsem pa bogatejši za še večjo željo po srečnem sobivanju z vsemi bližnjimi, pri čemer naj bo teh bližnjih v prihodnosti še več in kar največ.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 533177
FAX 0481 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 365473
FAX 040 775419
E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / MICHELE ZANETTI

"VEČINA JE SVOBODNA, ČE SE SVOBODNO ČUTI TUDI MANJŠINA"

DRAGO LEGIŠA

V čem je bil po tvojem glavni pomen Mednarodnega srečanja, ki sem ga omenil, in česa se od tega srečanja še najraje spominjaš?

Glavni pomen konference je bilo predvsem veliko prizadevanje za razumevanje manjšinske problematike, ki so se je udeleženci lotili z veliko odprtostjo. Kot se spominjam, je slovenska narodna skupnost ob podpori komunistične levice, ki je bila v opoziciji, tedaj odločno zahtevala celovito zaščito in v tej zvezi skoraj mehanski prenos južnotirolskega paketa na Slovence v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Mi pa smo menili - in pri tem dobili pomembno finančno podporo od dežele Furlanije-Juljske krajine -, da je zelo pomembno, če se prej bolje med seboj spoznamo. Osebnost sem bil pripravljen, da je treba manjšino zaščititi in podpirati vse njene dejavnosti. Bilo pa bi po mojem zgrešeno in hkrati zelo težko mehansko prenesti na tukajšnjo stvarnost zaščitne instrumente, predvidene za druga področja v državi ali v Evropi. Podčrtati moram, da so našo pobudo podprle in se ji pridružile vse manjšine v zahodni Evropi. Polno angažirana je bila SFRJ, tako na republiški kot na zvezni ravni, z ostalimi evropskimi socialističnimi državami pa dejansko nismo mogli navezati stikov. Da bi bolje začrtali smernice dela, smo imeli pripravljeno srečanje, same konference pa so se udeležili tudi predstavniki ameriških in kurdskih manjšin. Ob sklepu konference je bila izdana majhna publikacija, iz katere je razvidno, da je bil za takšen simpozij potreben velik napor.

Morda se je prvič zgodilo, da so izvedenci za manjšine posvetili veliko pozornost družbeno-gospodarskemu kontekstu, sredi katerega živi posamezna manjšina. V ospredju so bili dotlej predvsem pravni in kulturni vidiki, medtem ko se je gospodarski vidik praviloma zanemarjal. Vemo pa, da so gospodarske strukture manjšinske skupnosti temeljnega pomena za njen obstoj. Na konferenci pa smo morali predvsem odstranjevati stare pregrade, ki so se zlasti v naših krajih zdale nepremakljive. Od konference se tudi spominjam, da se je na pomorski postaji, ki tedaj še ni bila preurejena v kongresni center, zbralo nič manj kot 1.500 ljudi. Nismo niti vedeli, kje je ta množica prenočevala, saj so hotelske zmogljivosti v Trstu tedaj ustrezale največ polovici tolikšne množice. Spominjam se dalje, da je bilo vzdušje zelo toplo in pristrčno. Tedaj je med drugim IRA (Irska republikanska vojska) prvič izjavila, da sprejema Evropo, ki jo je dotlej vedno odklanjala.

Kot glavni organizator konference si gotovo imel težave, saj je stanje v tedanji Evropi in svetu bilo zelo različno od današnjega. Še ni bilo Helsinške konference ne Osimskega sporazuma. Kako na to srečanje gledaš iz razdalje 25 let?

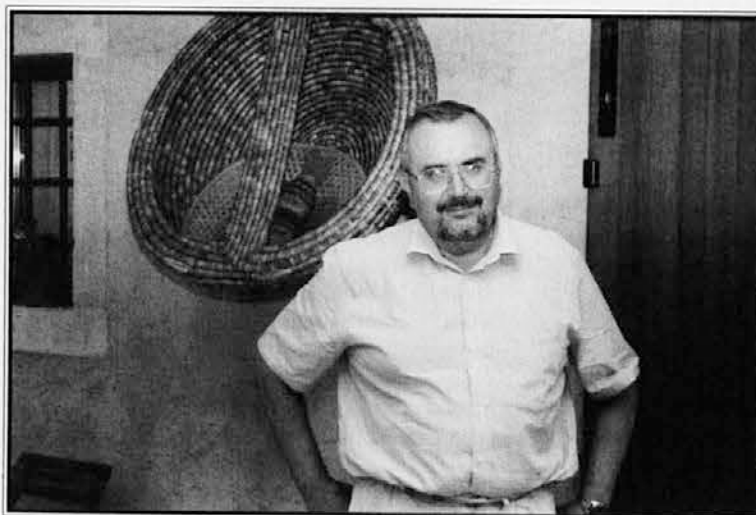
Mislil, da smo prehiteli marsikateri dogodek. Zlasti slovenski narodni skupnosti v Trstu in v deželi smo vili novega upanja ter doka-

V letošnjem juliju je poteklo četrto stoletje od Mednarodne konference o narodnih manjšinah, ki je bila v Trstu. Ta okrogla obletnica nam je dala povod, da smo zaprosili za pogovor takratnega predsednika tržaške pokrajine. To je vseučiliški profesor dr. Michele Zanetti, ki naju je s prijateljem in urednikom Igorjem Devetnikom prijazno sprejel na svojem domu v Trnovci. Tu je pred kakimi desetimi leti kupil staro hišo in jo preuredil, vendar je lepo ohranil in še ovrednotil njene kraške značilnosti.

zali, da ne gre za vprašanja, ki zadevajo eno samo, vase zaprto skupino, ampak za mnogo širši problem. V svojem glavnem poročilu sem napisal - pri njegovi sestavi so sodelovali tudi drugi prijatelji, nekaj teh žal ni več živih -, da se večina ne more čutiti svobodno, če ni svobodna tudi manjšina. To je po mojem velika resnica tudi danes, v dobi globalizacije, ko vsak tudi najmanjši dogodek takoj odmeva tako rekoč po vsem svetu. Večina ne more imeti občutka - ponavljam -, da je svobodna, če enakega občutka nima tudi manjšina.

Za tvojega predsednikovanja tržaški pokrajini je treba vsekakor omeniti t.i. "reformo Basaglia", ki je gotovo pomenila zgodovinski mejnik in pravo revolucijo na področju psihiatrije. Kaj bi o tem povedal danes, ko je od tistega časa poteklo že toliko let?

Ker tudi danes še vedno delam na področju zdravstva - v okviru tržaške zdravstvene ustanove -, lahko trdim, da je bila takratna izbira pravilna. Zanj se nisem odločil iz mladostnega zanosa - imel sem namreč 30 let, ko sem predsedoval tržaški pokrajini - dr. Basaglia pa je bil nastavljen po rednem natečaju. Obiskal sem ga v Parmi, kjer je bil v službi, in ga naprosil, naj se udeleži natečaja v Trstu. Dr. Basaglia je bil prej v Gorici, ki jo je bil zapustil v znamenju velike polemike s tedanjim pokrajinskim predsednikom inž. Chiantarolijem. Kratak čas je zatem bil v ZDA in naposled prišel v Parmo. Ni kazal velikega navdušenja za moje povabilo, a sem mu zagotovil, da bomo skupno opravili pomembno delo, saj je moj načrt predvideval odločno izboljšanje stanja umskih bolnikov. Opozoril me je, da bova naletela na težave, kar se je tudi zgodilo. V tej zvezi pa bi rad podčrtal, da smo tedaj zares izvedli reformo, kar pomeni, da smo korenito spremenili stanje na področju psihiatrije. Nismo torej le nekoliko popravili tedaj veljavne predpise, temveč poskrbeli za zares korenite spremembe. Filozof Norberto Bobbio v svojih predavanjih o demokraciji npr. navaja psihiatrično reformo kot klasičen primer reforme, ki korenito spreminja prejšnje stanje. Vse pa je bilo opravljeno ob

polnem spoštovanju bolnikovega dostojanstva. Vemo, kakšna je bila usoda umskih bolnikov v zaprtih norišnicah, kjer so bili obsojeni na civilno smrt, kjer niso imeli nobene stika z javnostjo, kar je njihovo bolezen seveda še slabšalo. Reforma sicer ni vsega uredila, saj še obstajajo problemi, bolniki še trpijo in prav tako njihovi svojci. Ravnanje z bolniki pa je vsekakor bolj človeško. Sam dr. Basaglia je odlično poznal okolje, iz katerega je prihajal. Naglašal je venomer, da je treba računati na mlade zdravnike, ki jih tradicionalna medicinska praksa še ni okužila. Vse to se je dogajalo v revolucionarnih 68. letih in je odprtje norišnic veljalo za simbol splošnega osvobajanja, kot ga je izražala tedanja generacija. Trst pa je bil po mojem morda edini kraj v Italiji in celo v Evropi, kjer je generacija 68. let lahko delovala, ne da bi se "prodajala" kapitalizmu oziroma vladajoči plati. S tem je tudi dokazala, kako je prav s to reformo lahko globlje zarezala v družbeno in kulturno tkivo.

Kasneje si bil imenovan za predsednika Tržaške pristaniške ustanove in si imel priložnost, da поблиže spoznaš enega ključnih sektorjev tržaškega gospodarstva. Katera je bila tvoja posebna skrb na tem odgovornem mestu?

Danes je zelo težko govoriti o tržaškem pristanišču, ker je njegovo prvotno naravo korenito spremenil zakon. Na začetku mojega predsednikovanja je npr. pristaniška ustanova dejansko dajala delo kar 3.800 osebam, čeprav slednji niso bili njeni uslužbenci. Danes ima pristaniška ustanova le kakih 200 uslužbencev. Težko danes razumemo, kakšno je bilo takratno stanje pristanišča v Trstu. Bilo je v globoki gospodarski depresiji, saj ne smemo pozabiti, da je bil tržaški pristan vedno bolj evropski kot italijanski pristan, ki je stalno tekmoval s pristanišči na Severu. Z zaprtjem Suceškega prekopa je bil Trst odrezan od svojih pomembnih pomorskih prog, kot so Daljni vzhod, Avstralija, Japonska itd. Prav v tistem času pa je mednarodno ladjarstvo prehajalo h kontejnerskemu prometu, zaradi česar je bilo potrebno poskrbeti za pomembne investicije, kar smo tudi opravili. Tako smo podvojili sedmi pomol in med drugim spet pridobili nekaj mednarodnega zaupanja, tako da je dobil tržaški pristan novo podobo v tujini. Trinajst let sem bil predsednik in je eno leto pred mo-

jim odhodom bilanca ustanove bila uravnovešena, zadnje leto pa je izkazovala nekaj milijard izgube. Ta leta so zame pomenila velikansko izkušnjo, saj sem med drugim prihajal v stik z mednarodnim gospodarskim svetom, spoznal italijanske in tuje oblastnike, a se predvsem trudil, da bi se obnovilo in prenovilo tržaško gospodarsko tkivo.

V zgornjem Jadranu imamo še druga pristanišča, kot so Benetke, Koper, Reka. Mislil, da je usklajevanje dela možno in koristno za vse prizadete strani?

To je nekoliko težko izvedljivo. Do določenega usklajevanja prihaja naravno, ker v zgornjem Jadranu Trst že po tradiciji dobiva promet in ga nato nekaj posreduje ostalim pristanom, med njimi tudi manjšim, kot je bližnji Tržič. Ko govorimo o prometu, imamo opravka z denarjem, zato je usklajevanje težko. Za mednarodno ladjarstvo je sploh značilno, da teži k neverjetnim koncentracijam. Po mojem mnenju bo v nekaj letih na svetu le kakih 10 ladjarjev, ki bodo imeli v svojih rokah celotni kontejnerski promet. Če smo ali bomo pridobili za Jadransko morje enega samega ladjarja, je oziroma bo to že velik uspeh.

Dolga leta si zavzemal pomembna javna mesta. Naposled pa si prevzel dediščino poslanca Belcija in postal predsednik Mednarodne šole v Devinu (United World College of Adriatic). Kaj ti pomeni ta nova izkušnja?

Gre za izkušnjo, ki je v nekaterih pogledih celo navdušujoča. Sam veš, da prihajam iz šolskega sveta, saj sem po poklicu vseučiliški profesor, in je že zato povratek v šolo zanimiv in pomemben. Ta posebna, izredna šola predstavlja privilegij za študente, ki jo obiskujejo. Privilegij pa nima nič opraviti z denarjem, saj v to šolo ne prideš, če plačaš, ampak le po selekciji, ki temelji na znanju. Takšen privilegij ima 200 študentov - 100 v prvem in 100 v drugem letniku - in obstoji v tem, da lahko študirajo in izpopolnjujejo svojo osebnost ter pridobivajo izkušnje, ki so edine na svetu. Vsi študenti se tega sicer ne zavejo takoj, a kasneje to razumejo. Nekaj izrednega predstavlja že samo dejstvo, da pripadajo dijaki in dijakinje 70 narodnostim. Šola v Devinu ima tudi nalogo, da поблиže spremlja rast študentov, ki prihajajo iz vzhodne Ev-

rope. Letos je bilo v Devinu nad 20 fantov in deklet z balkanskega območja (Srbija, Kosovo, Bosna, Albanija), kjer je divjala vojna z vsemi svojimi grozodejstvi. Imeli smo tudi dijaka, čigar očetova usoda ni znana. Fantje in dekleta so zelo zaposleni ne samo s študijem, ampak tudi s kulturnimi, socialnimi in športnimi dejavnostmi. Ni bilo lahko sobivanje npr. srbskih in albanskih študentov s Kosova. Prizadeti dijaki so naravnost dramatično doživljali dogodke, ki so jih spremljali po internetu ali po e-mailu (elektronski pošti). Razburjale so jih protislovne informacije z Zahoda; skratka pomembna in po svoje tudi bogata izkušnja.

Ali ima ta mednarodna šola gotovo prihodnost?

Zavod bo imel gotovo prihodnost, če se mu bo posrečilo utrditi finančne vire. V tem trenutku prejema zavod 50% vseh prispevkov od italijanske države, ker tako določa zakon. Gre za prispevke zunanjega ministrstva, ki za srečo priznava, da je zavod zelo pomemben, in nas, ki ga upravljamo, celo vzpodbuja, naj še okrepiamo njegove dejavnosti. Ostali finančni prispevki prihajajo od dežele in krajevnih uprav, od industrijcev, bank in podjetij. Vsekakor položaj ni kdovekako rožnat, kajti kultura sponsorizacij fundacij anglosaksonskega tipa ni mnogo razširjena v Italiji. Za zdaj pa hvala Bogu še gre. Za nadaljnji obstoj bo v tem pogledu pomembno, če se bodo za takšne šole zavemale znane osebnosti iz mednarodnega sveta, katerim se je treba že zdaj predvsem zahvaliti za obstoj tovrstnih zavodov. Prepričam pa sem, da bodo celovito zadevo postopno vzeli v svoje roke bivši dijaki, ki so diplomirali na teh šolah. Trenutno je na svetu 10 takšnih zavodov. Njihova vrednost je predvsem v tem, da neverjetno obogati gojenca še v starosti, ko se njegova kulturna in življenjska formacija še ni dopolnila.

Že od mladih nog si politično angažiran. Kaj je zate sploh politika?

Odraščal sem in se vzgajal v katoliški družini in nato v katoliških mladinskih gibanjih. Že od mladih nog so me usmerjali v javno delovanje. Politika je zame v bistvu služjenje, kar pa ni dovolj, saj je politika tudi prenašanje oziroma posredovanje znanja in sposobnosti. To pomeni, da morajo znanje in sposobnosti biti na razpolago skupnosti. V mojih mladih letih je politično delo veljalo za nekaj lepega, danes pa je politika, kot se zdi, umazano početje. Bojim se, da se danes s politiko ne bavijo najboljše, kar je seveda velika škoda. Še vedno sem prepričan, da mora politik ljudem nekaj nuditi, kajti drugače naravnost s prstom kaže, da mu gre le za stolček, kar pa gotovo ni politika.

Te je propad KD presenetil?

Propada seveda nisem predvideval. Mislil pa, da bodo zgodovinarji ta vsekakor čudni pojav prej ali slej pojasnili. Samo v Italiji se je namreč zgodilo, da so stranke, s KD vred, odobrile zakon, ki jih je nato ugonobil.

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU A

ZLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

ZVONE ŠTRUBELJ

**PRAZNIK MARIJINEGA
VNEBOVZETJA**

Na nebu se je prikazalo veliko znamenje: žena, ogrnjena s soncem, in luna pod njenimi nogami, na njeni glavi pa venec dvanajstih zvezd. Bila je noseča in je vpila od porodnih muk in bolečin. Nato se je na nebu prikazalo drugo znamenje: glej, velik zmaj, rdeč kot ogenj, ki je imel sedem glav in deset rogov, na njegovih glavah pa je bilo sedem diademov (...). Zmaj se je ustopil pred ženo, ki je bila pred porodom, da bi požrl njenega otroka, ko bi porodila. In porodila je otroka, dečka, ki mu je bilo namenjeno, da bo pasel vse narode z železno palico. Njen otrok je bil odnesen k Bogu in k njegovemu prestolu. Žena pa je pobegnila v puščavo, kjer ji je Bog pripravil zavetje, da bi jo tam hranili tisoč dvesto šestdeset dni. (Razodetje 12, 1-6)

Toda Kristus je vstal od mrtvih, prvenec tistih, ki so zaspali. Ker je namreč po človeku smrt, je po človeku tudi vstajenje mrtvih. Kakor namreč v Adamu vsi umirajo, tako bodo v Kristusu tudi vsi oživiljeni, vendar vsak po svoji vrsti: najprej kot prvina Kristus, potem pa tisti, ki so Kristusovi, ob njegovem prihodu. (1 Korinčanom 15, 20-23)

Moč je pokazal s svojo roko, razkropil je tiste, ki so ošabni v mislih svojega srca. Mogočne je vrgel s prestolov in povišal je nizke. Lačne je napolnil z dobrotami in bogate je odpustil prazne. (Luka 1, 51-53)

**MARIJA: Z DUŠO IN TELESOM V NEBO
VZETA**

V najmlajši dogmi katoliške Cerkve je poudarjeno, da je bila Marija povečana z dušo in telesom. V prejšnjih obdobjih Cerkve se je telesu dalo zelo malo pozornosti. Vse je bila duša, duh... V zadnjem času je prišlo do ravnotežja. K temu je gotovo pripomogla tudi razglasitev dogme o Marijinem vnebovzetju.

Spomnjam se, da smo v semenišču brali zgodbe svetnikov. Brali smo tudi o nekem svetniku, ki se je tako zatajeval, da se ni umival celo življenje. Nekdo od nas je ob tej zgodbi rekel katehetu: "Ali ni bolj res, da so bili svetniki vsi tisti, ki so morali živeti ob takem človeku, ki se ni nikoli umival?"

Danes smo v drugi skrajnosti. Koliko porabimo za kozmetiko! Kako se trudimo, da bi olepšali obraz in telo! Ne samo kreme, pudri, šminke..., nekateri skušajo olepšati svoje telo tudi s plastičnimi operacijami. Toda malo je mogoče dodati podobi, s katero nas je Bog ustvaril. Več ji je mogoče vzeti z neprimerno in pretirano nego in bojznijo, da nismo dovolj lepi. Vsak človek pa je lep, če živi v harmoniji med dušo in telesom. Gotovo ste tudi sami že opazili, da nekdo, ki fizično ni najlepši ali je celo grd, lahko nosi na obrazu posebno lepoto, ki prihaja od znotraj. Skladje med telesom in duhom daje človeku pravo lepoto.

Koliko je razočaranj, ko za lepim telesom ženske ali moškega najdemo praznino! Kot da bi vstopili skozi lepo fasado, za njo pa našli razvaline! Danes, ko je kult telesa tako na višini, pa je pogosto notranja resničnost tako prazna.

Praznik Marije Vnebovzete je tudi praznik harmonije med dušo in telesom.

Poglejmo na hitro še v ogledalo Božje besede. Apostol Pavel v pismu Korinčanom pravi, da nas čaka polnost življenja v Kristusu: "Kakor namreč v Adamu vsi umirajo, tako bodo v Kristusu tudi vsi oživiljeni... vsi, ki so Kristusovi." Marija je kot Kristusova mati bila prva deležnica polnosti življenja. Apostol Janez jo v Razodetju vidi kot ženo, ki je v Božjem varstvu, evangelist Luka pa v njene ustnice polaga pesem zahvale, edinstveno pesem odrešenja: "Moja duša povečuje Gospoda in moj duh se raduje v Bogu, mojem Odrešeniku, kajti ozrl se je na nizkost svoje služabnice. Glej, odslej me bodo blagovoli vsi rodovi..."

V zavesti, da smo v Božjem varstvu, rešeni nevarnosti pred velikim rdečim zmajem s sedmimi glavami in desetimi rogovi, ki je simbol zla, in da bomo, podobno kot Marija, v Kristusu deležni polnosti življenja, na praznik Marijinega vnebovzeta zapojmo tudi mi pesem odrešenih: "Velike reči nam je storil Mogočni in njegovo ime je sveto."

15. AVGUST / MARIJINO VNEBOVZETJE

**VELIKI PRAZNIK NAŠE
VERNOSTI**

Slovesni praznik Marijinega vnebovzeta, ki ga bomo obhajali naslednjo nedeljo, spada med najstarejše Marijine praznike. Nastal je v Jeruzalemu, kjer je bila cerkev Marijinega počivališča na poti v Betlehem, kjer se je rodil Jezus. Med kristjani je od najstarejših časov vladalo prepričanje, da Marija ob koncu svojega življenja ni umrla, temveč samo "zaspala" ter bila potem z dušo in s telesom vzeta k Sinu. Praznovanje Marijinega povečanja je bilo že v 5. stoletju razširjeno tudi na Zahodu. Versko resnico o Marijinem vnebovzetju - da je bila vzeta v nebesa z dušo in s telesom - je slovesno razglasil papež Pij XII. 1. novembra 1950, na praznik Vseh svetnikov. Ta datum, ki je poleg češčenja svetnikov, naših povečanih bratov in sester, posvečen tudi spominu naših

rajnih, je izbral z namenom, da se poudari resnica o vstajenju mrtvih in večnem življenju. Oboje izpovedujemo v Veri, ki jo molimo.

Pri Slovencih je praznik Marijinega vnebovzeta izredno priljubljen in ima različna imena. Največkrat mu pravimo Veliki šmaren, pogosto Vélika maša, nekoliko redkeje Vélika gospojnica. Vsa ta in še druga imena hočejo poudariti, da je to eden največjih Marijinih praznikov. Zelo pomenljivo je, da so bile najstarejše cerkve v tistih krajih, kjer se je krščanstvo med Slovence širilo iz Ogleja, vse posvečene Mariji Vnebovzeti.

Bogoslužna imena, ki so jih pridelali temu prazniku, so bila zelo različna. Vnebovzete je bilo sprva zelo redko, kajti kristjani na Vzhodu, kjer se je praznik najprej uveljavil, raje govorijo o Marijinem "za-

spanju", "preselitvi" ali "odhodu" Jezusove matere. Vsebinsko praznovanja pa je od vsega začetka Marijin "odhod" s tega sveta. Misel na smrt je bila pri praznovanju temeljna, vendar pa se ne ustavi pri smrti sami, temveč gre k povečanju - k zmagoslavju Marijinemu vstopu v nebesa in k posredniški vlogi, ki jo Marija poselej opravlja v nebesih. Na ta praznik je zato pri številnih Marijinih božjepotnih svetiščih, tako na gosto posejanih po slovenski zemlji, glavni romarski shod. Romarski shodi so bili in so v glavnem še vedno pričevanja zapne vernosti slovenskih ljudi. Dobro čutijo, da je Marija mati in da kot taka ve, kaj njeni otroci potrebujejo. Njihove prošnje posreduje svojeju vsemogočnemu Sinu.

Duhovni pisatelj Franc Sodja razmišlja ob tem prazni-

ku takole: "Marijino povečanje je zmagoslavje ljubezni: ljubezni Marije do Jezusa, ljubezni Jezusa do Marije... Praznik tolažbe in poguma. Marija je do zmagoslavja šla prek Kalvarije. Imeti moram pogum živeti, pa tudi pogum umreti... Če sem Marijin otrok, potem moram biti, ker stopam naproti cilju, ki ga je Marija že dosegla, najsrečnejši človek na svetu. Tudi jaz grem povečanju naproti. Na pragu večnosti me čaka moja Mati Marija."

Ime Marija je v raznih oblikah najbolj razširjeno ime pri nas in tudi po svetu. Seveda pa je skozi vse leto precej Marijinih praznikov, zato so tudi godovi tistih, ki jim je ime Marija, Marica, Maja, Marička, Marinka, Mici, Micka, Minka, Mirijam in še kako drugače, razpodeljeni na različne dneve. Prav lepo število pa jih goduje na sam praznik.

Koprski škof Piriš bo na praznik Vnebovzeta vodil somaševanje ob 10. uri na Sv. gori. Pri maši bo obnovil posvetitev slovenskega naroda Mariji.

KNJIŽNE NOVOSTI PRI OGNJIŠČU

**ZA DUHOVNO RAST OTROK,
MLADIH IN ODRASLIH**

**Pri Ognjišču, najbolj
branim slovenskem
mesečniku, sicer pa
lepo ilustrirani verski
reviji, ki izhaja v Kopru,
je pred nedavnim izšlo
troje ličnih publikacij,
od katerih sta dve za
najmlajše, ena pa za
pastoralne delavce in
mlade, ki želijo
poglobiti svojo vero.**

**SVETI JURIJ-ZELENI
JURIJ**

V zbirki *Pobarvanke*, ki jo pri Ognjišču ureja mag. Božo Rustja, je tokrat izšla lična knjižica z zgovornim naslovom *Sveti Jurij-Zeleni Jurij*; besedilo je napisala znana slovenska pisateljica za najmlajše Berta Golob, medtem ko je risbe, ki jih bodo mladi umetniki lahko spretno pobarvali, pripravila ilustratorka Silva Karim. Slikanica za najmlajše govori o liku sv. Jurija in o čisto slovenskem jurjevanju v Beli Krajini. Na koncu slikanice pa je tudi lahkotna pesmica Janeza Bitenca o svetem Juriju na besedilo Berte Golob.

Pobarvank je pri Ognjišču doslej že izšlo deset, med njimi omenimo tiste o svetih Martinu, Miklavžu, Frančišku, sveti Mariji Pomagaj na Brezjah, o Materi Tereziji iz Kalkute, o pastirci Urški, s katero je povezan nastanek svetogorske božje poti, o škofu Baragi in prvo, ki je izšla leta 1994 z naslovom *K blagoslovu nesejo veseli*; le-ta je poučila malčke preko slike o lepem slovenskem običaju veli-

konočnega blagoslova jedi. Ne smemo pozabiti niti slikanice *Blaženi škof Slomšek*, ki je doslej doživela že več izdaj, pripravljajo pa tudi avdiokaseto o prvem slovenskem blaženem. Pripravljali zbirke so tudi povedali, da želijo otrokom na primeren način predstaviti znane osebnosti iz slovenske zgodovine, svetnike, ki so povezani s slovensko kulturo, hkrati pa želijo s slikanicami malčke tudi navdušiti za dobro; predstavili so že tudi dve slovenski božji poti.

Pri Ognjišču imajo z zbirko *Pobarvanke* še veliko načrtov, saj bodo v kratkem predstavili dve novi slikanici, in sicer prvo o liku svetega Janeza Krstnika, s katerim je na Slovenskem povezan običaj kresovanja, ter drugo o osebnosti velikega flamskega misijonarja Očeta Damjana, ki je svoje življenje posvetil go-

podobna knjižica, vidkinja Lucija pa še živi. Za prevod in priredbo knjižice, ki jo je napisal Fernando Leite, je poskrbel neumorni Silvester Čuk, lepe in nežne barvne ilustracije pa so delo Mercis Gil.

VERSKI ČUT

Verski čut je naslov knjige, ki je v zbirki *Mladinska knjižnica Ognjišča* izšla kot druga po vrsti. Avtor dela je znani italijanski duhovnik Luigi Giussani, ki se je rodil leta 1922 v Desiu pri Milanu in je takoj po vojni začel s pastoralnim delom med srednješolci in študenti. Med drugim je bil ustanovitelj mladinskega gibanja *Skupnost in osvoboditev*, ki ga pri nas bolje poznamo pod imenom *Comunione e Liberazione*. To gibanje je danes prisotno predvsem med višješolci in univerzitetnimi študenti v sedemdesetih državah po svetu. Giussani je danes tudi svetovalec Kongregacije za duhovščino in Papeškega sveta za laike, obe organizaciji imata svoj sedež v Vatikanu. V Sloveniji se je nad idejami in načinom dela pri pastoralni mladini pred veliko leti navdušil znani primorski duhovnik msgr. Vinko Kopal, ki je knjigo *Verski čut* tudi lepo pre-

lil v slovenski jezik. Msgr. Kopal poznamo tudi v zamejstvu, saj so tudi iz naših krajev prenekateri mladi odšli na tedne duhovnosti v Stržišče pod mogočno Črno pest, kjer se je rodilo današnje slovensko katoliško mladinsko gibanje Pot, katerega duhovni vodja je še vedno msgr. Kopal. Knjiga *Verski čut* je izvrstno duhovno branje; lahko se bere kot niz krajših globljih premišljanj, lahko pa tudi kot poglobljena analiza nekega verskega osmišljanja današnjega življenja. Beremo jo lahko tudi kot duhovni manifest gibanja Skupnost in osvoboditev ali pa tudi v luči spoznavanja, kako lahko mlad duhovnik takoj po drugi svetovni vojni uvidi, da je potrebno z mladimi začeti delati drugače, kot se je delalo na pastoralnem področju do tedaj, saj se je don Giussani zavedel globokih družbenih sprememb, ki so zahtevale tudi nove odzive katoliške Cerkve. Prav v tem sta namreč velika in inovativna duhovnika tako don Luigi Giussani, ki je v Italiji takoj po vojni ustanovil eno najplivnejših katoliških gibanj, kot tudi msgr. Vinko Kopal, kateremu mora biti prenekateri današnji odrasel in zrel slovenski človek hvaležen, če je še v zrelih letih zvest krščanstvu. Čas in družbene razmere, v katerih je namreč msgr. Kopal začel s pastoralnim delom med mladimi Slovenci in predvsem z njimi, so bili vse prej kot naklonjeni takemu početju, da ne rečemo kake bolj trde besede. Ena od lepih lastnosti, ki jih je mlad človek spoznal pri msgr. Kobalu, je bila namreč tudi ta, da se gospod Vinko, kot smo ga preprosto imenovali, ni obnašal kot človek, ki ima resnico v žepu, ampak kot človek, ki skuša pokazati pot do prave Resnice. In to v tistih časih ni bilo in tudi danes ni malo.

JUP

POGOVOR PRED POSVEČENJEM / DAVID BRESCIANI

PRED GOREČIM GRMOM

DANIJEL DEVETAK

Kako se pripravljajo na posvečenje?

Zadnje mesece me najbolj skrbi, da bo posvečenje potekalo v redu in da ne bo večjih zapletov. Konec avgusta bo mo vsi trije opravili tedenske duhovne vaje. Zdi se mi, da bosta samo posvečenje in nova maša lep in čustveno bogat dogodek. Gotovo pa se poslanstvo duhovnika s posvečenjem šele začne. Na to sem se v teh letih pripravljala in upam, da je to pravi trenutek za ta korak, ki me veseli in ki sem si ga dolgo želela.

Katero božjo besedo najbolj "prelevala" v pripravi na veliki dogodek?

Za novomašno geslo sem si izbral vrstice iz druge Mojzesove knjige, v kateri Bog pravi Mojzesu: "Ne hodi sem. Sezuj si sandale z nog, kajti kraj, kjer stojiš, je sveta zemlja." (3,5). Zemlja, na kateri stoji Mojzes, je sveta in obenem skrivnostna, saj mu ni takoj jasno, za kaj gre. Vera govori o svetosti in skrivnosti. Ta vrstica in sploh pripoved o Mojzesu pred gorečim grmom sta zame zelo zgovorni. Mojzes gleda čuden pojav, da grm gori, a ne zgori; ta čudni pojav postane skrivnostna prisotnost nekoga, Boga, ki se iz gorečega grma oglasi Mojzesu. Ta podoba me je spremljala, odkar sem prvič, pred 11 leti, bil na duhovnih vajah. Mislim, da je svet, v katerem živimo, res skrivnost in prav tako vsaka življenjska pot. Zato se mi zdi, da mi ta svetopisemska vrstica veliko govori o poklicu in poslanstvu.

Rad bi še povedal, kako gledam na posvečenje kot velik dogodek. Gotovo gre za velik dogodek v marsikaterem pogledu. Najprej zame in za družino, potem za sorodnike, prijatelje itd. Gre za velik dogodek tudi zato, ker je vedno bolj redek in ker gre morda za "skrajno" odločitev, ki ni tako sama po sebi umevna. Toda govoriti o velikem dogodku je lahko dvorezno. Duhovnik ni junak in niti filmska zvezda. To skušnjavo lahko vsako doživi in še posebej novomašnik. Zato si za novo mašo želim, v mejah možnega, čim bolj preprosto vzdušje. Preden sem sprejel ta pogovor, sem kar nekajkrat pomislil, ali je to primeren trenutek zanj. Končno sem se odzval vabilu, ker se mi je po devetih letih odsotnosti iz Goriške zdelo prav, da se v obliki intervjuja na kratko predstavim bralcem Novega glasa.

Kaj pomenijo besede Ad maiorem Dei gloriam (V večjo božjo slavo) v tvojem življenju?

Te besede spremljajo jezuiti od ustanovitve reda do današnjih dni. Vse, kar dela jezuit, je za večjo božjo slavo. Geslo se mi zdi zelo posreče-

V soboto, 4. septembra, bo v Gorici veliko slavje, saj bodo ob 16. uri na Travniku posvečeni David Bresciani, Franček Bertolini in Mirko Pelicon, trije diakoni iz Družbe Jezusove, po rodu Goričani; skupno novo mašo bodo peli v cerkvi Srca Jezusovega naslednji dan ob isti uri. Tokrat se nam predstavlja še David Bresciani, ki se pripravljajo na posvečenje z velikim občutkom za skrivnost in svetost svoje poklicanosti.

no, saj gre za božjo in ne kako drugo slavo. Bog pa je vedno dober. Hebrejski narod ni nikoli imenoval Boga, ampak je govoril o božji slavi. Božja slava je npr. bila prisotna med Izraelci v puščavi. Vendar pa lahko ima sam izraz slava negativno prizvok. Zato ni težko kritizirati to geslo. Zame nosijo te besede v sebi globok pomen in se dotikajo samega jedra duhovnega življenja. Gre namreč za namen, ki ga imamo pri katerikoli odločitvi ali poslanstvu. In odločiti se s pravi nameni ni, verjetno, samo stvar jezuitov, ampak tudi zavesti kogarkoli.

Labko na kratko opišite dosedanje priprave pot v vrstah Družbe Jezusove?

Študij teologije traja približno devet let (do doktorata). Začel sem študirati v Ljubljani, nato sem nadaljeval v Rimu in trenutno sem v Parizu, kjer sem letos končal prvo leto licence iz teologije. V Parizu bivam, ker mi je to omogočila francoska jezuitska provinca. Večje evropske provincije (italijanska, nemška, španska, francoska itd.) imajo primerne vzgojne ustanove. Zato študiramo jezuiti na raznih koncih Evrope. Hvaličen sem francoskim jezuitom, da so me sprejeli in mi ponudili to možnost. Toda jezuitska formacija ne predvideva samo študija. Čeprav je zame študij zdaj glavna skrb, v devetih letih redovniškega življenja nisem samo študiral.

V vprašanju se še omenja jezuitske "vrste". Govoriti o vrstah se zdi sicer očarljivo, toda sam se ne počutim, kot da bi bil v vrstah Družbe Jezusove. Čeprav nas je jezuitov več kot 22.000, iz izkušnje lahko rečem, da smo med sabo precej različni. Lik sv. Ignacija je glede tega zelo zgovoren. Naš ustanovitelj pred svojim spreobrnjenjem ni bil vojak, ampak vitez in vitezi niso bili v vrstah, ampak so nastopali precej svobodno.

In dosedanje pastoralne izkušnje?

V devetih letih redovniškega življenja sem šest let stu-

diral, dve leti bil v noviciatu in eno leto bil zaposlen s praktičnim delom (materialna oskrba skupnosti). Nikoli nisem bil poslan v župnijo, toda vedno sem pomagal, kjerkoli sem bil, tudi v Parizu, kjer trenutno živim. Zelo globoka pastoralna izkušnja so bile duhovne vaje. Nekajkrat sem jih že vodil ali jih pomagal voditi. V Ljubljani sem vodil nekaj skupin Skupnosti krščanskega življenja. V obeh primerih so bila prijateljstva, ki sem jih navezal, zelo bogata. Spominjam se nekaj lepih pogovorov, ki so me presenetili zaradi iskrenosti in globine, čeprav še nisem bil duhovnik.

Kaj ti pomeni pripadnost slovenski provincni Družbe Jezusove?

Ko sem se odločil za jezuit, sem lahko izbral med italijansko ali slovensko provinco. Odločil sem se za slovensko, ker sem jo najbolj poznal, ker je manjša kot italijanska in ker se mi je kot zamejskemu Slovencu to zdelo najbolj primerna odločitev. Toda province v Družbi Jezusovi niso zasebna enota. V nekaterih državah imamo zaradi velikega števila članov več provinc. Te imajo predvsem upravljalni namen. Naš vrhovni predstojnik p. Kolvenbach to vedno poudarja. Razdelitev na več provinc nam omogoča, da smo bolj domači v okolju, v katerem živimo, in učinkovitejši v poslanstvu. Prvi patri jezuiti, ki so se odločili, da ostanejo skupaj in da ustanovijo nov red, so bili različnih narodnosti in prav to je bilo njihovo bogastvo. Čut za mednarodnost je vedno spremljal jezuiti. Jezuiti smo v zgodovini znani zaradi misijonov. Red je bil ustanovljen takoj po "odkritju" ameriške celine. Azija pa je bila še vedno zelo privlačna. Obstaja kar lepo število jezuitov, ki pripadajo tujim provincam. Med temi poznam kar nekaj slovenskih in italijanskih patrov. V Rimu sem spoznal španskega patra, ki je štirideset let živel v Indiji in pripada eni od indijskih provinc (v In-

diji jih imamo približno 15). Vrhovni predstojnik p. Kolvenbach, po rodu Nizozemec, je vse svoje redovniško življenje preživel v Libanonu in bil celo provincial provinc Bližnjega vzhoda. Province si med seboj tudi veliko pomagajo. Ne mislim samo na misijone, ampak tudi na vzajemno pomoč evropskih provinc. Evropski provinciali že nekaj let skupaj sodelujejo pri pomembnejših in obsežnejših načrtih, ki jih imamo jezuiti za evropski kulturni prostor.

Katera značilnost Ignacijevih osebnosti ti je najbližja?

Sv. Ignacij je bil človek, ki je razumeval svojo življenjsko izkušnjo v luči evangelija, to je Jezusovega življenja. Tako je lahko postal Njegov tovariš. Ignacijeva Avtobiografija je v tem pogledu zelo zanimiva. V vsem, kar je doživljal, je našel duhovni pomen. Mislim, da si tega človek danes še najbolj želi. Ni namreč skrivnost, da obstaja trpljenje. Vzrokov zanj je veliko: socialna, ekonomska, politična kriza, raznovrstne oblike nasilja, vojne, maščevanja, zavist itd. Toda največja tragedija je verjetno takrat, ko človek na smrtni postelji ni spravljen s svojo preteklostjo. Zelo hudo je, ko človek umre poln nevoščljivosti, sovražstva in jeze. Umreti s pozitivnim pogledom na svet in na svojo preteklost, veseli za življenje, ki nam je bilo dano živeti, pa je velik blagoslov. V tem je bil sv. Ignacij res velik in to pri njegovi osebnosti najbolj občudujem.

Kaj pomenijo v tvojem življenju duhovne vaje?

V glavnem razlikujemo dve vrsti redov, aktivne in kontemplativne. Aktivni so tisti, ki se ukvarjajo z dobroteljnimi ustanovami, mladino, s poučevanjem itd. Kontemplativni pa so tisti, ki posvečajo več časa molitvi oz. skupni molitvi in v katerih se člani v marsikaterem primeru odmaknejo v samoto samostana. Gre za meniški stil življenja. Jezuiti smo na prvi pogled morda bolj aktivni red. Posvečamo se namreč raznim apostolatom. Toda v jedru naše karizme je kontemplativnost zelo pomembna. Sv. Ignacij je nekaj časa premišljeval, da bi stopil v Kartuzijo. Nazadnje pa se je drugače odločil. Toda ohranil je marsikatero značilnost meniškega življenja. Bil je neke vrste potujoči menih. Zato so duhovne vaje za nas jezuiti zelo pomemben trenutek redovniškega življenja in so jedro naše karizme. Zame so predvsem čas, ko pregledam preteklo leto v luči evangelija. Gre za tisti duhovni pogled na lastno življenje, o katerem sem že govoril v prejšnjem odgovoru, in mislim, da gre za to, kar omogoča vsakemu jezuitu, da je ali da postane Jezusov tovariš.

SVETNIK TEDNA

11. AVGUSTA

SILVESTER ČUK

KLARA, USTANOVITELJICA REDA KLARIS

"Duše se prižigajo ob duši kakor bakle," je zapisal starokrščanski pisatelj Plotin. Neštetokrat se v življenju dogaja, da notranji ogenj kakšnega človeka, s katerim se srečamo, ogreje tudi nas. Na izreden način se je to uresničilo v življenju sv. Klare Asiške: ogenj božje ljubezni, ob katerem je vse posvetno bogastvo zbledelo, je v njenem srcu zanetil njen dvajset let starejši rojak Francesco Bernardone, ki ga ves svet - ne samo krščanski - pozna kot sv. Frančiška Asiškega. Klara je bila najstarejši otrok viteza Favaroneja in plemkinje Ortolane, rojena leta 1193 v Assisiju; imela je še mlajši sestri Agnes in Beatrice. Mati Ortolana je vse tri vzgojila v pravem verskem duhu in jim omogočila tudi izobrazbo, ki je bila v tistih časih dekletom dostopna. Klara se je razvila v lepo dekle in v hiši so se začeli oglašati snubci, toda Klara ni marala slepo ubogati mogočnega strica Monalda, ki se je imel za glavo njenega plemiškega rodu.

Ko ji je bilo sedemnajst let, je slišala Frančiška, ki je v bližnji stolnici pridigal o pokori. Besede, s katerimi je pozival k odločnemu posnemanju Križanega, so jo prevzele in v njej vzbudile misel, da bi se po zgledu Frančiška in njegovih tovarišev tudi sama odpovedala svetu in se posvetila Bogu. Šla je k Frančisku, ki je takoj začutil, da je Klara Bog poklical po njem. Frančišek je naročil Klari, naj pride k njemu v noči na 19. marec 1212. Klara je vedela, da bo ta njen korak pri sorodnikih izzval odločen odpor, zato je tisto noč naskrivaj zbežala iz domače hiše. V znamenje, da je poslej božja last, ji je Frančišek ostrigel lase, potem pa jo je peljal v samostan redovnic benediktink. Ko so jo sorodniki tam iskali, Klara niti slišati ni hotela, da bi šla z njimi. Kmalu je šla po njenih stopinjah tudi sestra Agnes, za njo kasneje še najmlajša sestra Beatrice, nazadnje pa še ovdovela mati Ortolana. Redovnice klarise, zaročenke "gospe uboštva" kot Frančiškovi sinovi, so dobile dom-samostan v San Damianu. Redovna družina pri sv. Damijanu ni imela stalnega vodila: živela je po navodilih, ki jih je sproti dajal sv. Frančišek, v njegovi odsotnosti pa njegovi sobratje. Klara je redovnicam dan razdelila v molitev, delo, dejanja ljubezni do bližnjega, pokorščine in počitek. Preživljajo naj se z delom, ki se jim zjutraj sproti odkaže, in z miloščino. Pokore naj se zlasti z molkom in s postom - razen v boleznih naj ne uživajo mesa. V tem so povzeta pravila reda klaris, ki veljajo še danes. Klara se je morala dolgo bojevati za svoje redovno pravilo uboštva. Tega ni delala z bojovito upornostjo, marveč mimo in s potrpežljivo vztrajnostjo. 9. avgusta 1253, dva dni pred njeno smrtjo, je papež Inocenc IV. potrdil njeno pravilo. Naslednji dan ga je že imela v rokah. To je bila ura njenega največjega veselja. Ko so jo 12. avgusta istega leta pokopali, so ji dali to listino njene neomajne zvestobe do uboštva v grob kot znamenje njene največje zmage. Že dve leti po svoji smrti, 15. avgusta 1255, je bila razglašena za svetnico. Prvi samostan klaris na slovenskih tleh je zrasel leta 1300 v Mekinjah pri Kamniku, kasneje so klarise prišle še v Gorico, Ljubljano in Škofjo Loko. Zdaj imajo svojo hišo v Nazarjah.

Ime Klara ali poslovenjeno Jasna na Slovenskem ni prav posebno razširjeno. Papež Pij XII. je sveto Klaro leta 1958 razglasil za zavetnico televizije: ker naj bi Klara o Božiču leta 1252 po nadnaravni "televiziji" spremljala in doživljala daleč od Assisija tamkajšnje obrede.

Na koledarju je danes še ime Suzana, ker Cerkev obhaja spominski dan svete Suzane, rimske mučenke, ki je dala življenje za vero leta 304. Danes godujejo nekatere žene in dekleta, ki jim je ime Suzana ali Suzi.

DNE 11. SEPTEMBRA BO BLAGOSLOVITEV NOVE ŠKOFIJSKE GIMNAZIJE V VIPAVI

Koprski škof msgr. Metod Pirih bo v soboto, 11. septembra, ob 15. uri blagoslovil novo stavbo Škofijske gimnazije v Vipavi. Dopoldne bo v božjepotni cerkvi v Logu pri Vipavi vodil slovesno mašo na molitveni dan za duhovne poklice. Običajno poteka molitveni dan na priljubljeni primorski božji poti Sveti gori pri Gorici, letos pa bo zaradi bližnje slovesnosti v Vipavi potekal v Logu. Pri maši bo dosedanemu stolnemu župniku Sandiju Skapinu podelil tudi misijonski križ. Gospod Skapin namreč odhaja v misijone na Slonokoščeno obalo, kjer ima koprška škofija svoj misijon. Tam delujejo že trije primorski duhovniki iz koprške škofije (brata Bajec in g. Kosmač). Pri maši bodo sodelovali duhovniki, ki letos praznujejo kakšen jubilej (25- ali 50-letnico mašništva). Nekateri slušatelji teološko-pastoralne šole pa bodo prejeli diplome.

5

ČETREK
12. AVGUSTA
1999

ZASKRBLJENOST KGS ZARADI SKLEPOV DEŽELE F-Jk

Kot znano, je pred kratkim deželni svet Furlanije-Juljske krajine izglasoval predlog deželne vlade, da se z januarjem 2000 uvedejo komisarske uprave v gorske skupnosti v F-Jk. O tem sklepu in o reakcijah na odločitev deželne uprave smo že poročali; tokrat objavljamo tiskovno sporočilo Kraške gorske skupnosti, ki izraža zaskrbljenost tudi zaradi usode programskega dogovora o ustanovitvi in upravljanju Medobčinskega kraškega parka.

Na Kraški gorski skupnosti so zelo zaskrbljeni za stanje, ki je nastalo po izbiri deželne vlade sveta F-Jk o ukinitvi gorskih skupnosti in to ne samo glede prihodnosti Medobčinskega kraškega parka, za katerega je KGS poklicana, da ga načrtuje in upravlja v smislu deželne vlade zakona št. 42/96. Postopek sklenitve programskega dogovora med zainteresiranimi ustanovami in Deželo močno zaostaja zaradi Dežele. Dokument o smernicah za izvajanje in obseg Medobčinskega parka, ki ga je pripravila KGS sporazumno z občinami in ki je bil sprejet na Konferenci storitev decembra 1998, je ustavljen pri pristojnem deželnem odborništvu.

Potem ko so se občine in pokrajini izrazile glede Dokumenta o smernicah, je odbornik Pozzo na seji, ki je bila

zadnje dni aprila na sedežu KGS ob prisotnosti županov kraških občin, zagotovil, da bo postopek stekel brez zastojev in da bo dokument v kratkem odobren. Zdi se, da deželni odbor ne namerava vzeti v pretres dokumenta in nadaljevati s programskim dogovorom. Ob takem odnosu so predsednik KGS Lavrenčič in župani zainteresiranih občin poslali predsedniku deželne odbora Antonioneju in odborniku Pozzu brzojavko z zahtevo po nujnem srečanju, da se razjasnijo nameni dežele.

Ne glede na dogodke, ki zadevajo bodočnost gorskih skupnosti, je treba nadaljevati postopek za sprejem programskega dogovora za obseg, načrtovanje in ustanovitev Medobčinskega kraškega parka tako, da ne bi še naprej izgubljali dragocenega časa.

NEZADOVOLJSTVO NA TRŽAŠKEM

Po sklepu o komisarski upravi v gorskih skupnostih je deželna uprava F-Jk poskrbela še za eno potezo, ki je povzročila veliko nezadovoljstvo tudi na Tržaškem. Iz seznama uprav, ki bodo deležne finančnih prispevkov Evropske zveze v okviru Objektiv 2, je namreč črtala lep del tržaške ter devinsko-nabrežinske, dolinske in repentabrsko občine.

Na to odločitev Dežele je zelo ostro reagiral predvsem tržaški župan Riccardo Illy (do zelo ostre polemike je prišlo med Illyjem in tržaškima deželnima odbornikoma Sergiom Dressijem in Francom Franzuttijem), ki v svoji jezi seveda ni bil osamljen. Tržaška javnost vidi namreč v tej odločitvi deželne uprave ponovno privilegiranje Furlanije na škodo Trsta. No, čeprav je to že stara in v marsikaterem primeru zguljena fraza, pa v tem primeru ni dvoma, da predstavlja sklep Dežele hud udarec za krajevno gospodarstvo. Iz Objektiv 2 je bilo namreč izvezto ravno tisto območje (razen Vzhodnega Krasa) tržaške občine, ki je gospodarsko najbolj zanimivo. Isto lahko rečemo za devinsko-nabrežinsko, dolinsko in repentabrsko občino, ki imajo na svojem teritoriju pomembne gospodarske obrate - predvsem štivansko papirnico, tovarno Velikih motorjev, dolinsko obrtno cono, tovarno postajališče pri Fernetičih idr., ki si zaslužijo pozornost in podporo za razvoj, pa tudi za obstanek oziroma

preureditev. Kot smo lahko brali v zadnjih dneh v časopisih, sta bila poleg Illyja še posebej polemična župana Devina-Nabrežine in Doline Marino Vocci in Boris Pangerc. Tržaški župan Illy je s svoje strani že napovedal priziv na Deželno upravno sodišče; ta korak, kot kaže, name ravajo narediti tudi devinsko-nabrežinski, dolinski in repentabrski župan.

TABOR '99 V ZNAMENJU KRAŠKE OHCETI

Kraška ohcet je dala svoj pečat tudi tradicionalni open-ski manifestaciji Tabor '99, ki jo prireja istoimensko domače slovensko kulturno društvo. V dvorani Prosvetnega doma na Opčinah je namreč na ogled razstava z naslovom *Bogastvo izročila: praznična noša v 30 letih Kraške ohceti*. Razstavo, ki sta jo postavili Adriana Cibic Regent in Magda Starec Tavčar, so odprli v ponedeljek, 9. avgusta, ob številni udeležbi ljubiteljev

narodne noše in ljudskega izročila ter z nastopom glasbenikov Tullia Možine in Ego-na Taučerja. Na ogled je pisarna paleta noš iz raznih krajev tržaške pokrajine; dali so jih na razpolago dosedanji pari, ki so se poročili na Kraški ohceti. Kot je v predstavitvenem nagovoru dejala Vesna Guštin, je to dokaz raznolike, pestre in bogate oblačilne kulture naših prednikov, ki nam danes pomeni tudi veliko več, namreč navezanost na lastne korenine; to je pomagala utrditi tudi manifestacija, kot je Kraška ohcet. V Prosvetnem domu so na ogled tudi akvareli Saše Šantla s prikazom narodnih noš s Tržaškega (v sredo, 18. avgusta, bodo tudi predstavili monografijo *Ciklus ljudskih noš*, akvarele Saše Šantla avtoric Raffaele Sgubin in Marjete Mikuž). Razstava noš bo odprta do 22. avgusta z urnikom od 16. do 20. ure (ob nedeljah do 22. ure).

Sicer pa ponuja tudi letošnji Tabor '99 vrsto drugih priložnosti za poletno sprostitve in zabavo. Tako bo v petek, 13. avgusta, slikarski ex-tempore za otroke, v večernih urah pa rock koncert skupin Floating Points in No Comment. V soboto, 14., nedeljo, 15., in ponedeljek, 16. avgusta, pa bo vsak večer ples ob zvokih ansamblov Kraški kvintet z Bracom Korenom in Zamejski kvintet. Za ljubitelje vsakovrstnega branja pa bosta kot vsako leto tudi letos razstava knjig in sejem rabljenih knjig.

ŠAGRA SVETEGA ROKA V NABREŽINI

V nedeljo, 22. t.m., bo v Nabrežini prazničen dan. Začel se bo s slovesno mašo, pri kateri bo somaševal tudi letošnji novomašnik Simon Vendramin iz koprške škofije. Slovesnost bodo popestrili procesija z Najsvetejšim, petje, godba, narodne noše, skavti in blagoslov pred cerkvijo.

Po večerni maši ob 20. uri pa bo pred župniščem koncert krajevne godbe. Darovi in prispevki bodo šli za popravilo strehe, potekalo pa bo tudi tradicionalno nagrajevanje za cvetlični balkon. Ob koncu bo za vse prisotne prijetna družabnost.

OBNOVITEV MARIJINE KAPELICE V BAZOVICI

Čeprav ni skrb za ohranjanje cerkva in kapelic ena najbolj važnih duhovnikovih del in skrbi, je vseeno vsaka obnova v veselje in ponos nam osebno, pa tudi vsem vernim v župniji.

Prav je zato, da vsaj za kroniko in zgodovino zapišemo nekaj besed o kapelici pri nek-

danji pošti, na križišču cest med Bazovico in Peskom. Prav letos mineva 50 let od nastanka, ko so jo torej postavili. Težka so bila leta po vojni. Marsikdaj in marsikje tudi veri nenaklonjena. Nekajkrat so tudi to kapelico poškodovali, jo oskrunili in Marijin kip ukradli. Po letih propadanja smo se ob 50-letnici odločili, da to božje ali versko znamenje obnovimo. Obnovljen je bil tudi kip lurške Materje Božje.

Vsem, ki ste pri tem delu sodelovali, iskrena hvala. Vsem mimoidočim, bodisi domačinom kot tudi gostom in turistom popotnikom pa naj Marija nakloni zdravje na duši in na telesu, nekoč za nebesna pa naj izprosi odpuščanje za vse naše malomarnosti in površnost. Naj svetloba z njenih zvezd nad glavo usmerja naša pota in nam kaže pot k večni sreči, na katero tolikokrat pozabljam.

NABREŽINA: MORJE IN KRAS NA TRGU

V Nabrežini se je konec prejšnjega tedna pričel niz pobud z naslovom *Morje in Kras na Trgu*. V soboto, 7. avgusta, so namreč v občinski knjižnici in v Kamnarski hiši lga Grudna odprli dve razstavi. V soboto in nedeljo, 14. in 15. t.m., pa bodo na nabrežinskem trgu stojnice. V knjižnici je na ogled razstava slikarskih del udeležencev prvega ex-tempora na temo morja in Krasa, v Kamnarski hiši pa so na ogled dela domačih umetnikov in obrtnikov.

VELIKA ETNOGRAFSKA PRIREDITEV

KRAŠKA OHCET BO SPET ZAŽIVELA

Od 25. do 29. t.m. bo v občini Repentabor spet zaživela Kraška ohcet, in sicer njena 19. izvedba. To veliko etnografsko manifestacijo so predstavili v ponedeljek, 9. avgusta, na sedežu Ustanove za turistično promocijo v Trstu ob prisotnosti letošnjega kraškega para, ki ga sestavljata Alenka Pahor in Luca Violin iz Tržiča. Letos bo torej prvič v 31-letni zgodovini Kraške ohceti, da bo poročni par oblečen v narodno nošo z goriškega Krasa.

Kraško ohcet prireja vsako drugo leto pripravljani odbor, ki ga sestavljajo zadruga Naš Kras, Slovensko kulturno društvo Kraški dom in občina Repentabor. Manifestacija se je pričela leta 1968. Prvih pet let je bila vsako leto, potem pa vsako drugo leto (para niso vedno našli). Gre za etnografsko prireditev, ki ne dopušča

odstopanj, čeprav so bile v preteklosti predlagane nekatere spremembe, s katerimi pa bi se manifestacija izneverila izvirnemu izročilu.

Tako bo tudi letošnja Kraška ohcet potekala po ustaljenem sporedu. Uvod bo predstavljalo ponovno odprtje prenovljene Kraške hiše v Repnu, ki bo v sredo, 25. avgusta (isti dan bo na vaškem trgu koncert Godbenega društva Prosek). V četrtek, 26. avgu-

sta, bosta na sporedu "fantovska" in "dekliška", na katerih se bosta ženina in nevesta poslovila od samskega stanu. Fantovski in dekliški bo sledil ples na vaškem trgu, na katerem bo kraški par zadnjič zaplesal v "ledih stanu". V petek, 27. t.m., bodo domači fantje zapeli bodoči nevesti podoknico, ki ji bo sledil ženinov "vdor" v nevestino "spalnico". V soboto, 28. avgusta, bodo v Kraško hišo pripeljali "balo"

oz. nevestino doto. Prevoz in sprejem "bale" bo potekal po starem običaju z zanimivimi dialogi med "veliko materjo" in "velikom očetom" na eni strani in "balarji" na drugi. V nedeljo, 29. t.m., pa bo dopoldne poroka v narodni noši v cerkvi na Repentabru. Po končani poroki bo spreved para in svatov šel na tako imenovani "žvacet" v restavraciji Furlan, ki ji bosta sledila predaja neveste v Kraški hiši in poročno kosilo, nakar bosta novoporočenca odprla javni ples na vaškem trgu.

Kraško ohcet bodo spremljale razstave umetne obrti, razstava in pokušnja ustekleničenih vin DOC, fotografska razstava *Repen in Kraška hiša skozi desetletja* in tradicionalne osmice. Letos je Art Gallery 2 organizirala slikarski ex tempore, na katerega so vabljeni umetniki vseh umetniških smeri pa tudi kiparji in grafiki z obeh strani meje. Prvonagrajenec bo prejel Trofej Kraška ohcet 99. Zainteresirani naj se zglasijo na telefonskih št. 040 208124 ali 0338 6005559.

Od četrta, 26., do nedelje, 29. t.m., pa bo na vaškem trgu v Repnu vsak večer od 20. do 24. ure ples ob zvokih domačih ansamblov.

DRUŠTVO FINŽGARJEV DOM in ŽUPNIJA SV. JERNEJA Z OPČIN

vabita ob praznovanju farnega zavetnika na

KONCERT

Olga Gracelj - SOPRAN
Milko Bizjak - ORGLE

v župnijski cerkvi na Opčinah v nedeljo, 22. avgusta, ob 18. uri. Vljudno vabljeni!

POTOVALNI TABOR SKAVTOV NOVICIATA 1. IN 2. STEGA

Z NAHRBTNIKOM PO IDRIJSKEM IN CERKLJANSKEM

MATJAŽ RUSTJA

Mesec julij terja res veliko truda v vrstah Slovenske zamejske skavtske organizacije. V tem mesecu se namreč zvrsti večina taborov, ki kronajo skavtsko leto; lahko bi rekli, da ga osmislijo, saj se skavt na taboru poslužuje vsega, kar mu je bilo prikazano med letom na teoretski ravni. Taborjenje pa ni cilj leta, je primeren in bogat zaključek tega, ker so vse dejavnosti med letom prav tako pomembne in enakovredne poletnim tabornim dnevom. Dejstvo pa je, da vlada na taborih posebno vzdušje, ki ga ni najti med letom na tedenskih sestankih ali pri raznovrstnih dejavnostih. Še dolgo po poletnih počitnicah je priljubljena tema pogovorov prav tabor, ki ga resnično in popolnoma doživljajo po pesmi slovesa. Trenutki pod šotori, pri ognju ali pod milim nebom posredujejo pravo sporočilo šele doma v nadležni družbi vsakdana.

Vsaki starostni veji v skavtski organizaciji je namenjeno posebno poletno doživljanje, ki se vije od igre do pustolovščine in spoznavanja samega sebe. Slednji cilj in služenje bližnjemu oblikujeta tretjo vejo, roverje in popotnice. Zadnje starostno vejo organizacije sestavljajo noviciati (16 let) in klani (17-21 let), ki pripeljejo skavta do konca skavtske vzgojne poti. Zaradi vseh teh smotrov in ciljev (obstajajo seveda še nekateri) so tabori v tej veji nekaj posebnega, za mladostnike res privlačnega.

Noviciati 1. in 2. stega, ki zaobjemata področje Krasa od Devina do Trebč, je pričel poletno pustolovščino v četrtek, 15. julija, ko je stopil iz vlaka pred slavnim predorom v Podbrdu. S primerno obloženimi nahrbtniki se je skupinica dobrih hodcev odpravila na Porezen, ki je s 1.630 m najvišji vrh Cerkljanskega hribovja. Lep, čist dan je odpiral veličasten razgled daleč naokrog, tudi na kraje šestdnevne potovalne tabora: Cerkljansko in Idrijsko pogorje, Vojsko in dolini Trebuše in Idrijce. Čas, odmerjen kosilu, se je že davno iztekkel, s tisočmetrskim višinskim padcem je nato pot vodila družščino do bolnice Franje (na sliki). Po vetrovni noči je hladna soteska Pasice pri Novakih spremljala korak do partizanske bolnice, ki je delovala od decembra 1943 do maja 1945. leta. V tišini, spoštovanju in radovednosti so mladi pogledi brskali po barakah in objektih, ki so sprejeli skoraj 600 ranjencev. Leta 1990 so popolnoma prenovili vse objekte. Kraj muk, ozdravljenja ali smrti nas še danes pretresljivo opominja na preteklost. Žal, še se najdejo nevzgojeni ljudje... skoraj vsak objekt "krasijo" podpisi obiskovalcev.

Sredi julija se je skupina slovenskih tržaških skavtov iz noviciata 1. in 2. stega podala na potovalni tabor po idrijskem in cerkljanskem hribovju.

Bridko presenečenje. Še v istem popoldnevu nas je pot vodila prek stoletnih gozdov do Sovodenj, naslednje jutro pa do Ledin nad Idrijo. Na nedeljo nas je pričakala Idrija z

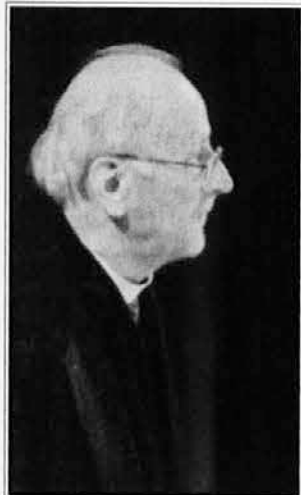
vsemi znamenitostmi. Mestni muzej, rudnik s kilometrskimi rovi, gigantske klavže, Divje jezero, čipke. Ogledu nismo prišli do konca, še kdaj se bomo zazrli v idrijsko nebo. Po-

JUBILEJ ZASLUŽNEGA DUŠNEGA PASTIRJA

MSGR. MARIJAN ŽIVIC OSEMDESETLETNIK

V soboto, 7. avgusta, je v domu Livia Jeralla na Padričah vladalo slovesno in praznično vzdušje. Bazovska župnijska skupnost ter številni znanci, prijatelji in sorodniki so se zbrali, da počastijo visok življenjski jubilej dolgoletnega bazovskega župnika, častnega kanonika, vsestranskega organizatorja in vzornega dušnega pastirja msgr. Marijana Živica, ki je praznoval 80-letnico rojstva.

Msgr. Živic je pravzaprav praznoval 80. rojstni dan že dan prej, 6. avgusta. Na ta dan se je namreč rodil leta 1919 pri Sv. Ivanu v Trstu. Tu je dovršil tudi osnovno šolo in učiteljske, nakar je obiskoval licej v malem semenišču v Kopru in bogoslovje v Gorici. Dne 30. maja 1942 je bil v Trstu posvečen v duhovnika (pri novi maši mu je pridigal msgr. Jakob Ukmar). V letih od 1942-44 je služboval v slovenski Istri, in sicer v Sočergu in Movražu. Tam pa mu je v tistih vojnih in prevratnih letih grozila smrt, tako da se je moral leta 1944 umakniti najprej v Trst in Koper, nato pa v Furlanijo in Lombardijo. V Trst se je vrnil junija 1945. Najprej je pomagal na Repentabru, nato je bil nekaj časa duhovni pomočnik na Opčinah, 28. julija 1948 pa je postal župnik v Bazovici, kjer je ostal do pred nekaj leti, ko je stopil v pokoj in ga je v vodstvu bazovske župnije nadomestil nekdanji mačkoljanski župnik Žarko Škerlj. Nekaj let

je bil dekan openskega dekanata, leta 1967 pa je bil imenovan za častnega kanonika stolnega kapitlja. Bil je tudi predsednik Duhovske zveze.

Msgr. Živic je med tržaškimi slovenskimi verniki znan kot dušni pastir, ki se je vse življenje veliko posvečal mladini. Tako je že leta 1948 skupaj s pokojnim msgr. Jožetom Prešernom ustanovil Slovensko karitativno društvo (Slovakad), ki je vsa ta desetletja pri-

nedeljkovo jutro nas je sprejelo na Vojskem, najvišjem ležečem naselju v Posočju. Odprla so se nam vrata največje partizanske tiskarne na Primorskem - Slovenija, ki je obratovala od septembra 1944 do osvoboditve. Objemajo jo gozdovi v strmi grapi, njeni stroji brezhibno delujejo še danes. Pa spet z nahrbtniki na pot v Gorenjo Trebušo. Tam nas je pričakoval duhovni vodja g. Zvone Štrubelj, saj je bil preostali del dneva namenjen duhovni poglobitvi. Maša v naravi, ob izviru potoka in ob skrbno negovanem domačem vrtu nas je zbrano vodila po krajih in do ljudi, ki so nam krojili tabor. Vojsko nad nami je kaj kmalu požrlo sonce, da nam je prijeten vonj po senu zapel za lahko noč. V Mostu na Soči, ko so bili nahrbtniki nepopisno lahki, smo se še zadnjič zazrli v goro srčne narave, krotkih domačih živali in srečnih ljudi, gostiteljev, sopotnikov. In za nami na poti je bila tudi zgodovina: betonske italijanske vojašnice na Poreznu, krivični mejniki kraljevine Italije in SHS, skrivni in uspešni partizanski objekti, krutost vojne, trpljenje človeka v zaprašeni, večni temi rudnika itd. Vsak korak naroda je zgodovina. Ni nam dovoljeno zabrisati ali spremeniti ničesar. Dolžni smo le ovrednotiti svetle trenutke in v opomin poznati temačne.

rejalo nešteto otroških kolonij. Leta 1950 je v Bazovici dal zgraditi dvorano oz. kinodvorano (obnovljena je bila leta 1990), v kateri se je vrstilo ničkoliko kulturnih in verskih prireditvev. Isto lahko rečemo o Slomškovem domu (lik škofa Slomska je imel pri slavljenju vedno posebno mesto) v Bazovici, ki je bil odprt leta 1964. Msgr. Živic je tudi vedno skrbel, da bo v Bazovici donela slovenska verska in posvetna pesem. Sam dober pevec, je bil v svoji župniji tudi duša zborov. Sicer pa je bil tudi dolgo let odbornik in sodelavec Zveze cerkvenih pevskih zborov. V dobi njegovega župnikovanja je dal lepo prenoviti župnijsko cerkev v Bazovici, zgraditi cerkev na Pesku in prenoviti cerkvi na Padričah in v Gropadi. Bil je vesten sodelavec Katoliškega glasa, kljub letom pa je prispeval članke tudi za Novi glas.

Na sobotni slovesnosti v padriškem domu Jeralla je bila na sporedu maša, ki jo je daroval sedanji bazovski župnik Žarko Škerlj in ki se je udeležilo veliko članov bazovske župnijske skupnosti ter sorodnikov in prijateljev. Maši je sledila družabnost, na kateri je slavljence prejel številne izraze čestitk in voščil. Le-tem se seveda pridružujejo najskrenejša voščila tudi uredništva Novega glasa, ki se želi s tem skromnim prispevkom msgr. Živicu zahvaliti za vse, kar je storil tudi za rast in uspeh našega časopisa.

OBVESTILA

BRALCE IN sodelavce obveščamo, da bosta tržaško uredništvo in uprava Novega glasa zaradi poletnih počitnic zaprta od 12. do 29. avgusta. Ponovno bomo odprti od ponedeljka, 30. avgusta, dalje.

SINDIKAT SLOVENSKE šole obveščata, da je od torka, 10. avgusta, na oglasni deski tržaškega pokrajinskega šolskega skrbništva objavljen razpis izrednega natečaja za doseg usposobljenosti za poučevanje na slovenskih osnovnih šolah in otroških vrtcih. Prošnje sprejema tržaško šolsko skrbništvo do 9. oktobra 1999. Informacije nudi urad Sindikata slovenske šole, ul. Carducci 8, 34133 Trst, telefon/fax št. 040 370301.

SINDIKAT SLOVENSKE šole obveščata, da je tržaška univerza razpisala natečaj (odlok rektorja št. 296/99), namenjen učnemu osebju nižjih in višjih srednjih šol v staležu, za delno dodelitev v funkciji mentorjev podiplomskemu univerzitetnemu tečaju, ki bo usposabljal za poučevanje na srednjih šolah. Rok za vložitev prošnje zapade 31. avgusta 1999. Razpis je objavljen na oglasni deski pedagoške fakultete tržaške univerze ter je na ogled na ravnateljstvih nižjih in višjih srednjih šol. Informacije nudi urad Sindikata slovenske šole.

SINDIKAT SLOVENSKE šole obveščata, da je od 27. julija objavljen na oglasni deski Deželnega šolskega urada razpis izrednega natečaja za doseg habilitacije za poučevanje na slovenskih nižjih in višjih srednjih šolah. Prošnje sprejema pristojni Pokrajinski šolski urad (Trst ali Gorica) do 25. septembra 1999. Informacije nudi urad Sindikata slovenske šole.

DUHOVNEVAJE za žene in dekleta bodo tudi letos, kot že vrsto let, v Domu blagrov. Začele se bodo v torek, 17. avgusta, ob 9. uri, končale pa v četrtek, 19. avgusta, ob 18. uri. Vodil jih bo jezuitski pater Franc Cerar. Prijavite se lahko na telefonski številki 040 299409 ali 040 220332. Prijavljene obveščamo, da pelje v Dom Blagrov vsakih deset minut avtobus št. 4 z Oberdankovega trga v Trstu.

DUHOVNEVAJE za duhovnike bodo kot vsako leto v Domu blagrov (Le Beatitudini) pri Trstu, in sicer od nedelje, 22. avgusta zvečer, do srede, 25. avgusta popoldne. Vodil jih bo jezuit p. Tomaž Podobnik. Prijave sprejemag. Franc Vončina, telefon/fax št. 040415851, mobilni 0347-2414254, e-mail voncina@iol.it.

SREČANJE ZAMEJSKIH duhovnikov, ki je bilo napovedano za konec avgusta, bo zaradi drugih obveznosti preloženo na poznejši čas.

V PONEDELJEK, 6. septembra, bo vsakoletno goriško-tržaško romanje na Barbanu. Iz Trsta bo odpeljal tja en avtobus tudi z Oberdankovega trga ob 7. uri. S tem se bomo peljali popoldne tudi

v Log pri Vipavi in v Vipavo. Kdor bi hotel z nami, naj telefonira na telefonsko številko 040 220332.

PRODAJAM LEPO poročno obleko z dolgimi rokavi, plah-to iz volne merinos in štiri blazine. Zainteresirani naj telefonirajo na telefonsko številko 040 830440.

DAROVI

ZA CERKEV v Bazovici: ob smrti pok. Marte Grion domači za cerkev 100.000 lir; namesto cvetja isti pokojni Ilda Glažar in Zelka Križmančič po 20.000 lir; Marija in Danica Marc ob spominu na svoje pokojne 30.000 lir; ob poroki hčerke Katje Crissani starši 400.000 lir; za potrebe bazovske cerkve Vida Ražem 100.000 lir; ob obletnici smrti sina Aleksandra domača družina 100.000 lir; ob obletnici smrti pok. Bruna Čuka domača družina 130.000 lir.

ZA CERKEV v Gropadi: družina Milkovič, Gropada 126, 50.000 lir; namesto cvetja pokojnemu Francu Milkoviču žena Marija 50.000 lir; v isti namen svakinja Dalka 50.000 lir; ob smrti očeta Viktorja Križmančiča domača družina 150.000 lir; namesto cvetja istemu pokojnemu Marta in Sander 20.000 lir; v isti namen Albina Križmančič, Gropada 75, 20.000 lir; za obnovo gropajske cerkve M.M. 50.000 lir; v isti namen družina Milkovič 50.000 lir.

ZA OBNOVE cerkve na Pesku: ob poroki sina Mariota Ferfoglie in Clare Ordinanovich mama 400.000 lir; Marija z Gročane 50.000 lir; v spomin na mamo Milko Bak vd. Žagar hčerka Nadja 100.000 lir; v isti namen družina Pertot 50.000 lir; ob poroki hčerke Elene Possanzini starši 100.000 lir.

Ostali darovi prihodnjič.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki ste prispevali k lepemu uspehu slavja ob 80. rojstnem dnevu **MSGR. MARIJANA ŽIVICA**. Posebna zahvala naj gre bazovski župnijski skupnosti, župniku Žarku Škerlju ter upravi in osebju doma Livia Jeralla s Padrič. *Družina Živic*

ČESTITKE

Člani Zveze cerkvenih pevskih zborov, zbrani na seminarju v Rogaški Slatini, se spominjajo s hvaležnostjo dolgoletnega odbornika, organizatorja zborov in pevskih nastopov **MSGR. MARIJANA ŽIVICA** ob njegovi 80-letnici in godu ter mu želijo veliko sreče, moči in zdravja.

Zaradi pomanjkanja prostora so nekateri prispevki izostali. Objavili jih bomo po počitnicah. **Bralce in sodelavce prosimo za razumevanje.** / URED.

BREZPOSELNOT NA GORIŠKEM

Dejstvo, da na Goriškem revščina narašča, je prišlo na dan pred dnevi, ko so objavili zadnje podatke o številu brezposelnih na Goriškem in to tistih, ki so vpisani na Zavod za zaposlovanje in brezposelne. Na Uradu za delo je tako prijavljenih 5558 brezposelnih žensk in 2910 moških. Seveda so uradne številke brezposelnih nižje od stvarnih števil, ki so pred vsem zato, ker je veliko ljudi, ki na Goriškem išče prvo zaposlitev, nekateri med njimi imajo že čez trideset let. Se najhuje pa je za tiste, ki so delo izgubili po 40. ali celo 50. letu starosti; takih nihče ali skoraj nihče noče vzeti več v službo. Podat-

ki pa kažejo tudi na dejstvo, da so ženske bolj ogrožene kot moški, kar ni v čast naši družbi. Poznavalci razmer pa trdijo, da je največ brezposelnih prav med mladimi diplomiranci višjih srednjih šol, ki "proizvajajo" poklice, za katere na gospodarskem trgu na Goriškem dejansko ni nobenega povpraševanja. Tako se dogaja, da se mladi ljudje vpišejo na dolg seznam brezposelnih in čakajo na delo, ki pa ga je na Goriškem iz leta v leto manj; kot kaže, ga tudi bo vedno manj, tako da se bo število brezposelnih še povečevalo.

Število brezposelnih na Goriškem nam govori o tem, da je tudi med nami revščina. Jasnno je, da ne gre za tako revščino, kakršne so bili vajeni naši starši pred drugo svetovno vojno in po njej, ko so trpeli vsestransko pomanjkanje in so bili tudi lačni; današnja brezposelnost pa je vseeno revščina, ki današnjega človeka dejansko izločuje iz naše potrošniške in v denar zaverovane družbe. Kot pravilno ugotavlja v svojem poglobljenem zapisu na prvi strani naš odgovorni urednik dr. Drago Legiša, je to problem v vsedravnem merilu, pred katerim tudi Gorica in Goriška nista imuni. Rešitve ne pozna nihče; zdi se, da tudi Goriška počasi drsi v brezizhoden položaj, iz katerega se ne bo tako hitro izvela. Brezposelni seveda to najbolj občutijo na svoji koži in njihovi sorodniki tudi.

JUP

POLETJE V PARKU

HARJET DORNIK

Ko prestopiš prag, takoj priteče prijazen Arci. Za dobrodošlico te dobro prevoha in vsega obliže ter te veselo pospremi med koprivovce, ki blažijo poletno vročino, kjer so urejene mize in stoli. Mladostni in nasmejani don Alberto De Nadai je vedno pripravljen, da ti do podrobnosti razkaže novosti v hiši. Tu ni kot na Kostanjevici. Tukaj si dobrodošel ob katerikoli uri, če so le prosti. Pravila so pač drugačna. Dva različna načina boja proti odvisnosti in emarginaciji, eni se osami-jo pred družbo, drugi iščejo in vabijo ljudi v svojo sredo.

Poletje v skupnosti Arcobaleno je še posebej čas stikov in srečevanja. Njihov "park" se široko odpre okolici in mestu. Ob sredah zvečer se predvajajo filmi na prostem, vsak mesec na drugo temo (reči, narediti, jesti; ekstremi ljubezni ali Anglija, Irski in okolica; bolna gibanja). Vsak petek večerjajo v parku. Ob vsaki prireditvi postrežejo z brezalkoholnimi pijačami. Ob četrtkih pa se člani premaknejo v drugo skrajno emarginirano stvarnost, med jetnike v goriški jetnišnici. Verjetno je "don" edina oseba v mestu, ki redno obiskuje te pozabljenke, o katerih ne sregovori in ne piše prav nih-

FOTO: BUBIČA

če. Tabu-stvarnost, ki za Goričane preprosto ne obstaja, le od te skupnosti dobijo jetniki enkrat tedensko sladolede, lubenico in nekaj razvedrila ob glasbeni skupini iz Trziča. Zanje bodo člani skupnosti Arcobaleno priredili 15. avgusta poseben *Srednjepoletni praznik*.

Skupnost izdela vsako leto za poletne mesece natančen program. Izbere si mesečne teme, na katere prirejajo tudi razstave. Letošnja julijska tema je bila sprememba njihovega okolja iz kraja zapuščeneosti v kraj medčloveških odnosov. Fotografska razstava je pokazala, kakšno je zgedalo okolje v preteklosti in kakšno je danes. Za avgust so izbrali temo "od vojnega prostora do kraja miru". S foto-

grafijami so prikazali, kako so nekdanje kasarne postajale kraj, kjer vlada mir. Septembra pa se bodo posvetili temi, kako se je ta prostor "človeške periferije" s pomočjo prostovoljcev spremenil v prostor za ponovno vključitev ljudi v družbo. Razstava bo predstavila življenjske zgodbe v zgodbi skupnosti Arcobaleno.

Dne 6. avgusta so šli med mestne ljudi s prireditvijo ob 54-letnici atomske bombe nad Hirošimo. Na trgu v ulici Bonarroti ob Spominskem vrtu so v sodelovanju s *Prosto potjo* priredili srečanje z razmišljanji in filmom o enem stoletju vojn (na sliki).

September bo glede ponudbe najbogatejši mesec. Poleg običajnih aktivnosti v parku bodo spregovorili o

prostovoljnem delu v Trziču, v državni knjižnici pa bodo predstavili knjigo *Jubilej in moč*. Ob omenjeni razstavi o življenjskih zgodbah v skupnosti bodo razstavili tudi dela, izvedena v *Dnevnem centru*. Poletje bodo slovesno zaključili s praznikom v parku, na katerem bodo preprodajali rabljeno blago.

V skupnosti Arcobaleno je trenutno 14 stalnih gostov odvisnikov, vendar je pri njihovi mizi vedno pripravljeno mesto za kogarkoli, ki bi v zadnjem trenutku potreboval topla obroka. Skrb in delo zase, razni delovni programi, pogovori in sestanki so tudi tu osnova zdravljenja odvisnikov. Njihovo delo se pozna na prostorih, ki so iz leta v leto lepši. Za zunanji neizraziti videz stavb se skriva skrbno negovana notranost. Vsakokrat te čaka kako presenečenje. Socialne pomoči je zanje malo, zato so tem bolj ponosni, da se v glavnem sami preživljajo s svojim delom: s steklarstvom in keramikom, šivanjem, mizarstvom, vrtnarstvom in živalmi ter z drugimi storitvami družbi. "Mi živimo od tega, česar družba ne rabi več in odvrže," rad ponavlja don Alberto in pokaže na svoje čevlje in obleke. "Še so dobri". Vseeno so veseli vsakega daru, ki jim ga ljudje prinesejo, ker to pomeni predvsem stik z družbo in to, da jih ta sprejema. Takim ljudem pa je lahko in lepo darovati. Deležen si toplega stiska roke in zahvale, ki ti ogrejata naslednje dni.

10

ČETRTEK
12. AVGUSTA
1999

SEJA SLOVENSKE KONZULTE NA OBČINI

Prejšnji četrtek, 5. avgusta, je bila na goriški občini redna seja konzulte za vprašanja slovenske manjšine. Na dnevnem redu je bila obrazložitev mestnega regulacijskega načrta. Daljše poročilo o tem je imel občinski odbornik za urbanistiko arh. Dario Baresi, ki je zelo podrobno prikazal nove smernice, ki jih namerava goriška občina sprejeti na urbanističnem področju. Te zadevajo tudi razna za nas pomembna področja (npr. Štandrez). O tem bo daljša razprava na prihodnji seji jeseni.

O regulacijskem načrtu bomo sicer še poročali.

POGOVOR / BOJAN MARAŽ

"KREA IZZA PORTONA"

IGOR DEVETAK

Na dnu goriške ulice Ascoli, v nekdanjem judovskem getu, vabi trojezičen napis z izložbe v Space /spazio/ prostor Krea. Na polici druge izložbe raztreščena vojaška čelada, vkleščena v kamen in zemljo, napoveduje razstavo v notranosti na vojno temo. Ulica Ascoli je izrazito osamljena ulica, v njej se veliko ne dogaja, zato vsaka neobičajnost izstopa. Krea, ki tam domuje, pa je dinamična oblikovalska agencija, kreativni laboratorij, ki dela na izrazito komercialnih temeljih, vendar so njeni lepi izdelki tudi kulturne dobrine. "Nemirni duh" Bojan Maraž, design direktor, razmišlja o prostoru in agenciji Krea, ki je bolj poznana v ZDA kot doma.

"Delo, ki ga opravljam kot oblikovalec, je namenjeno vizualni komunikaciji in je izrazito samotarsko. Po svojem značaju pa sem zmeraj težil k temu, da bi bil del javnosti, da bi delil stvari z ljudmi. V prostorih nekdanje knjigarne Ascoli delovnim prostorom Kree smo dodali še javnega. Tako smo se hoteli odpreti mestu, oživiti ulico, stopiti v stik z mimoidočimi."

Kateri so cilji in načrti za ta prostor?

To naj ne bi bila galerija, ker bi nemudoma padli v konjurenco z že obstoječimi galerijami. V mislih smo imeli predvsem prostor, ki je priložnost, vendar javen, in postane prizorišče razstave

edinole takrat, ko je razstava del širšega dogajanja. Ob junjski predstavitvi novega slovenskega dokumentarca Nadje Velušček in Kinoateljca na temo prve svetovne vojne se nam je ponudila prva in idealna priložnost, da smo povežali dogajanje na ulici, v kateri sta bili vpleteni še goriški združenji Kairos in Kinoateljca, z avtorsko razstavo na temo prve svetovne vojne. Vrtna zabava je zaokrožila večer pod zvezdami, ki je pokazal, kako zelo potrebujemo take oblike socializacije.

Kako ta prostor ustreza vašemu delu?

Imenovali smo ga Space /spazio/ prostor tudi zato, da s tem zelo neposredno izrazimo našo poslovno in osebno mišljenje. Bistvo našega dela ni v tem, da smo grafični ali pa drugačni oblikovalci, pač pa da ustvarjamo za svoje naročnike idealno in tržno identiteto. Pri svojem delu se najprej ukvarjamo s pojmi, šele nato z obliko, to je z designom. Končna oblika izvira iz razumevanja odjemalčeve identitete, njegovega izdelka ali blagovne znamke. Tudi za ta prostor računamo, da nam bo omogočal postavljati tak-

šne razstave, ki bodo vezane na obči problem identitete.

"Skupinski spomin" je naslov za razstavo, ki si jo pripravil v sodelovanju z vrtojbenskim društvom Tojva a.d. 1200.

To so predvsem nanovo odkriti fotografski dokumenti, ki so jih ljudje hranili po vrtojbenskih hišah in podstrešjih. Iz teh smo lani pripravili zelo zanimivo razstavo na temo prve vojne na obronkih vrtojbensko-biljenskih gričev. Premierni prikaz dokumentarca *Niso bile ptice* o prvi vojni na Goriškem nam je dal priložnost, da smo povezali dve vizualni govornici, film in fotografsko inštalacijo.

Kakšna je torej vojna v tvoji postavitvi fotografij in predmetov, zvokov in luči?

Danes vojno lahko poskušamo samo tolmačiti in doživljati v luči nabranih spoznanj. Cilj razstave ni bil pokazati vojnih grozot, ki jih seveda ne moremo do dna razbrati in podoživeti, temveč pokazati na identiteto tega prostora, ki jo je vojna strla. Mislim na arhitekturno identiteto, na kulturo oblačenja v preteklosti, na družbene, kulturne in gospodarske značilnosti nekdanjega bivanja v naših krajih. Na tem mestu lahko povem, da je bilo pretresljivo doživetje z 80- in 90-letno zamudo poslušati pri-

poved preživelih iz Vrtojbe, ki so prišli tisti večer v ulico Ascoli. Pomerila so se naša tolmačenja preteklega in njihova pričevanja. To iskanje in odkrivanje naših korenin osebno doživljam kot izredno dragoceno.

Mislim, da smo tudi sami prispevali k zavedanju, da je prva vojna močno prizadela identiteto našega okolja in jo naša generacija na prelomu tisočletja s težavo prepoznavala. Bili smo naučeni razmišljati o svoji majhnosti, o fašistični in drugih represijah, a danes spoznavamo tudi, da pravzaprav onkraj represije je nekoč obstajala kultura, izredno močna, z mednarodnimi razsežnostmi.

Podjetna Krea osvaja goriško zgodovinsko ulico plemenitih pročelij in mojstrsko izdelanih kovanih ograj na balkonih. To je kraj, ki priča o goriški identiteti.

Na tem mestu je pred drugo svetovno vojno živela v vsej svoji polnosti skupnost, za katero danes ostaja le mrtva dediščina kamnitih obokov in napisov ob vhodih v prostore. Krea tu živizza portona. V tem stanju smo že dvanajst let in zanimivo je, da tu nastaja identiteta, ki ne želi biti pretenciozna in si hkrati jemlje vso svojo pravico do bivanja. Ta identiteta se kaže

v tem, da se v staro vsebino umešča novo življenje, današnja kultura, v kateri imajo gonilno silo tudi mladi in tehnološki dosežki.

To je vendar lepa ulica.

Pojem lepe ulice mi je v tem primeru manj zanimiv, zato ker je posledica nekega izumrlega stanja. Lepa ulica kaže prej na nekaj drugega, na kulturo, ki je ustvarila spomenike in so jo le-ti preživeli. Ti spomeniki s svojo prisotnostjo vplivajo na nas, ko oblikujemo našo kulturo, ki bo spet vplivala iz preteklosti na prihodnje generacije. Proces tega medsebojnega delovanja med mrtvim in živim, med smrtjo in potrebo po življenju, po ustvarjanju je čudovit. Iz tega črpa Krea moč.

Še en podvig: slišali smo, da bo Krea v kratkem osvojila strebo sveta.

To je lep primer našega dela. Za enega izmed najpomembnejših ameriških mlajših pianistov in kritikov Johna Bell Younga smo izdelali internet-stran, ki ji je sledilo oblikovanje nove cd-plošče. Ker je plošča posvečena rusкому glasbeniku Skrijabinu, ki je tudi napisal skladbo na temo glasbe na Everestu, bodo tri povečave cd-plošče dosegle streho sveta z ameriško odpravo. Krea se bo tako dotaknila vrha sveta.

TABOR IZVIDNIKOV IN VODNIC

VESELI V SELAH

POGUMNA MRAVLJA

Poletje je čas počitnic in tudi goriški skavti smo se odpravili na zaslužene počitnice v Sele v Rožu na Koroškem. Letos je na tabor prispelo devet vodov iz Gorice, Števerjana, Sovodenj, Doberdoba in Mirna. Nekateri starejši člani so se odpeljali že v soboto na kraj tabora, da so pripravili travnik; ostali oz. glavnina izvidnikov pa so prispeli v Sele v nedeljo popoldan po dolgi vožnji z avtobusom. Takoj smo se zbrali v zbor in voditelji so posredovali članom pravila tabora oziroma njegovo ambientacijo. S to smo takoj začeli. Letošnja ambientacija se je oprla na nekaj zelo konkretnega: na evropski denarni sistem, na evropsko skupnost. Vsak vod je bil član tega monetarnega sistema, tako da smo na našem taboru imeli naslednje države članice: Francijo, Veliko Britanijo, Španijo, Grčijo, Italijo, Nemčijo, Luksemburg, Nizozemsko in Republiko San Marino. Voditelji so sestavljali EKVO (Enotni kontrolni voditeljski odbor). Na začetku smo razdelili vsakemu vodu začetni kapital 100 BP-jev in še 10 BP-jev na vsakega člana voda, to pomeni, da je imel petčlanski vod 150 BP-jev. Ti BP-ji so jim služili, da so si kupili zemljišče, na katerem si je vsak vod postavil svojo poletno rezidenco. Travnik je bil namreč razdeljen na 11 parcel, od katerih so dve že zasedli voditelji. Zemljišča so bila razdeljena na tri okraje, ki so imeli tudi različno vrednost: Manhattan, kjer sta bila šotora vodstva, Zelena obala in okraj ljudskih šotorov. Vod si je pridobil svoj teren na javni dražbi. Po tej je bilo tekmovanje v postavljanju šotorov, na katerem so fantje krepko prehiteli dekleta. Naslednje tri sončne dni so si vodji postavili kuhinje, kjer so si cel prvi teden pridno kuhali, zgradili pa so še ostale objekte na taboru, ki jih je v sredo zvečer EKVO odkupil. Vsak vod je moral na čim boljši način predstaviti svojo javno zgradbo in s tem prepričati voditelje. Na ta način so morali sami izvidniki oceniti svoje delo.

Sončnim dnevom je sledilo obdobje mrzlega, mokrega vremena. V četrtek smo se spustili na področje izražanja. Delavnic je bilo več in vsak je dobil nekaj zase. Eni so kovali verze, drugi so pletli zapetnice, tretji šivali. Eni so se spet barvno izražali, drugi so iskali posebne oblike v naravi, tretji pa so slikali s fotoaparatom. Popoldne pa se je predvsem izražal dež s svojo mokroto. Tisti dan smo hoteli pokrivati nekatere šotore, ki se dežju niso najboljšo upirali. V petek nič novega: spet oblačno z dežjem. Zbrali smo se v pagodi in tam so izvidniki reševali kviz, ki so ga nekateri voditelji z veseljem pripravili. V soboto smo se malo odpočili in se odpravili na kratek izlet do bližnjega umetnega jezera.

ca. Popoldne pa so izvidniki pripravljali pesmi za festival, ki je bil isti večer. Festival je bil zelo uspešen in kvaliteten, saj je večina vodov napisala dobre vsebine in lepo zapela pesem. Ta večer pa so večkrat prekinili lovi na napadalce, nočne živali, ki ne morejo spati doma v miru. Za njihov ulov je bila razpisana nagrada petdeset BP-jev.

Prišla je nedelja, dan staršev (na sliki). Odpravili smo se k maši v šest km oddaljene Sele, kjer smo prisostvovali obredu. Popoldne smo imeli ta-

borni ogenj, ki je starše razveselil in zabaval. Kmalu so vsi obiski odšli in pred izvidniki je bil še drugi teden tabora.

V ponedeljek smo se duhovno poglobili z gospodom Marjanom, ki nam je govoril o talentih. Popoldne je daroval sveto mašo, med katero sta obljubili dve novinki. Po maši so se izvidniki pripravili na celodnevno igro. Razdeljeni so bili v tri skupine, njihov cilj je bil ulov uzbeško-pakistanskega špijona. Igra je uspela, tudi kreganja je bilo malo. Prišla je noč, prišlo je jutro

in sledil je orientacijski pohod. Vsi vodi so imeli isto pot, na kateri so bile razne postojanke, kjer smo preskušali znanje in spretnosti naših članov. Vreme ni bilo najbolj naklonjeno, nekateri so se vrnili malce mokri. Prišel je četrtek, športni dan, dan, ki ga je marsikdo vneto pričakoval. Že zjutraj pri telovadbi se je ves tabor pomeril v teku do lipa na hribčku in nazaj. To je bila dobra priprava za cel dan. Ko smo vse pospravili, se je začel boj. Štiri skupine so se potegovali za najvišje stopničke pri nogometu, odbojki, sumo borbi, poligonu. Ta dan se je letnik '83 odpravil na hike, potep. Skupaj so prespali pri zapaščenih kmetiji, drugi dan pa so se po dva in dva odpravili v različne smeri. Vrnili so se v petek popoldne, ko smo ostali že spravljeni tabor, oziroma ko so se izvidniki pomerili z voditelji v nogometu. Seveda so zmagali najboljši. Zvečer je prišel na vrsto proces, obračun z nekaterimi člani, ki so se posebno izkazali med taborom.

Še zadnja noč na taboru in prišlo je zadnje jutro, zadnji zajtrk, zadnji zbor. Kaplje solz so rahlo zmočile nežna dekliška in fantovska lica, a nasmeh je kot sonce prevladal. Nasvidenje oktobra!

OBVESTILA

BRALCE IN NAROČNIKE obveščamo, da bo uprava Novega glasa v Gorici zaradi dopusta zaprta od ponedeljka, 16., do petka, 21. avgusta.

ROMANJE NA Barbano bo 6. sept. letos. Maša bo ob 11. uri. Do 10.45 bo priložnost za spoved. Ob 14.30 rožni venec; ob 15. uri litanije Matere Božje in blagoslov. Letošnje romanje bodo vodili vsi trije slovenski novomašniki iz Družbe Jezusove.

SEDEŽ SSOV v Gorici bo v avgustu deloval po poletnem urniku, in sicer od ponedeljka do petka od 9. do 12. ure.

ZDRUŽENJE CERKVENIH pevskih zborov vabi ob posvečenju treh novih duhovnikov vse cerkvene pevce na skupni vaji, ki bosta v torek, 31. avgusta, in v petek, 3. septembra, ob 20.30 v cerkvi sv. Ignacija v Gorici.

ODOGLEJA do Dunaja. Ob romanju na Dunaj od 11. do 13. septembra zbira tudi dekanija Štandrež slovenske romarje. Bježepotno potovanje je izraz češčenja p. Marka iz Aviana, ki je l. 1683 z molitvijo spodbujal Dunajčane, da so ustavili turško vojsko. Njegovi posmrtni ostanke počivajo v Kapucinski cerkvi na Dunaju, kjer je tudi kriptita s posmrtnimi ostanke članov avstrijske cesarske hiše. Cena romanja je 440.000 lir. Informacije in vpisovanje: g. Karel Bolčina, tel. 0481 21849, najkasneje do 20. avgusta 1999.

VSEPRJAVLJENJE na dvodnevno romanje v Maribor ob beatifikaciji A.M. Slomška obveščava-

mo, da bomo podrobnejši program javili v prihodnji številki NG, ki bo izšla 2. septembra. Vpisovanje se je zaključilo, ker je zasedba mest polna.

DAROVI

ZAZAVOD sv. Družine: ob dvajseti obletnici smrti tete s. Ahacije Kacin - Marija, Janez in Metka 150.000 lir.

Z CERKEV v Gabrjah: Lodovico in Marija Del Pra 500.000; N.N. 10.000 lir.

Z CERKEV na Vrhu: Čotovi za cvetje 50.000; "ofer" ob sv. Lovrencu za zvonove 547.350 lir.

Z CERKEV na Peči: Jožica Marušič v spomin na sestrično Rafaelo Lestan 50.000; M.P. 100.000 in za cvetje 40.000 lir.

Z CERKEV v Rupi: družini Kovic in Paoletti, v spomin na nota Dragiča 400.000 lir.

ČESTITKE

Z Abrahamom se je srečal dr. BERNARD ŠPACAPAN, zdravnik in javni delavec. K obletnici mu čestitajo prijatelji iz Goriške in Tržaške. Svojemu sodelavcu čestita tudi Novi glas.

Dne 28. julija je na tržaški univerzi doktoriral iz fizike z odliko in pohvalo CHRISTIAN PELLEGRIN. Čestitajo mu in se z njim veselijo vsi sorodniki.

SOŽALJE

Sekcija SSK občine Sovodnje ob Soči izreka družini in sorodnikom pok. DRAGOTINA KOVICA najiskrenejše sožalje.

POLETNE PRIREDITVE ZA OTROKE NA GORIŠKEM

LUTKE IN FILMI ZA MALE IN "VELIKE" GLEDALCE

IVA KORŠIČ

Ko se v teh soparnih, skoraj zadušljivih avgustovskih dneh odpravite po opravkih v mestno središče in se nekoliko otožno ozrete okoli sebe, se morda vprašate, kaj je v našem mestu še ostalo od tistega lepega letoviščarskega kraja, ki so ga v slovitnem avstrogrškem cesarstvu imeli za avstrijsko Nico. Verjetno skoraj nič! Avtomobilov je tudi v tem času na pretek, čeprav so počitnice, zrak je zato obupen; gredice in zelenice pa niso vredne tega imena, saj so večinoma zanemarjene: ovelo, suho cvetje in zelene preraščajo bohoten plevel. Tudi v mestnih vrtovih ni kaj prida. Trava je suha, - kjer je še kaj -, vodnjak - še posebno tisti v mestnem vrtu na Verdijev Korzu - stoji grd in zapuščen s svojim listjem in smetmi... Kje so občinski vrtarji? Zdi se, da jih Gorica na premore več! In v tej puščobi in vidni zanemarjenosti, kam naj se pred vročino za tečejo mamice s svojimi malčki? Le-teh je sicer zmeraj manj, saj nam stalno ponavljajo, da se naše mesto nezadržno stara, a prav zaradi tega bi lahko boljše poskrbeli za mestne otroke in bi jim v obih vrtovih uredili kotiček z gugalnicami, tobogani, plezalnimi hišicami..., da bi se v njem lahko sproščeno igrali z vrstniki in bi mamice medtem brez skrbi poklepetale. V zadnjem času je kak posamezen

okraj ali društvo oz. župnija poskrbel za kakšno tako zeleno zatočišče. Tudi park nekdanje šole Lenassi odpira že nekaj poletij svoja vrata otrokom in jim ponuja prostor za razvedrilo. Če bi bilo treba glede parkov za otroke še marsikaj postoriti, vendar v zadnjih letih občinsko odborništvo za vzgojne dejavnosti s centrom za animirano gledališče CTA v okviru projekta Tolomeo skuša vsaj malo poživiti poletno mestno mrtvilo in zato tudi letos ponuja malčkom nekaj brezplačnih prireditev pod naslovom *Oderu parku*. Prvo srečanje z lutkami je bilo že konec julija, in sicer v Ločniku. Male navihance je zabavala nemška skupina Gingganz z uprizoritvijo *Cirkus, cirkus*. Prva izmed šestih lutkarskih ponudb v parku Lenassi je bila konec preteklega meseca pozno popoldne. Res veliko otrok je napolnilo dvoranico in živahno sledilo igrici *Cortechiara*, ki jo je predstavila skupina Tamgram iz kraja Vimercate blizu Milana. Prijateljice, domače živalice, so pripovedovale, kako je na neki kmetiji šaril Strahec Plesalček in kako ga je gospodinja z zvijačo ugnala. Med malimi gledalci je bilo tudi nekaj slovenskih otrok, ki jih lutke še posebno privlačujejo. Naslednja igrice bo 25. avgusta, ko bo nastopilo nemško gledališče Schabernak z delom *Burattini*; v petek, 27. t.m., pa bosta pripovedovala

ruska lutkarska umetnika Natalija in Ravil Sultanov. Obakrat bosta predstavi ob 18. uri; v torek, 7., in petek, 10. septembra, pa bodo ob 10. nastopili dijaki R. M. Cossar iz Gorice oz. člani goriškega gledališkega združenja Terzo Teatro s pravljico *Il baule delle favole*, v sredo, 8. septembra, pa bodo radovedneje razveselili igralci skupine Il Baracco iz Coma s pravljicnim prikazom *Arcellino e la pentola Magica*.

V istem vrtu, v katerem se lahko otroci nemoteno igrajo vsak popoldan, si bodo najmlajši - pa tudi njihovi odrasli spremljevalci - ogledali še en film izmed štirih, ki so bili na programu pod naslovom *Kino med zvezdami*; ostali trije so se že zvrstili, eden tudi pred cerkvijo v mestni četrti Madonnina; tu so otroci spremljali napete dogodivščine in trepetali za usodo sto in enega dalmatinca.

Odraščajoči otroci od 11. do 14. leta pa bodo lahko od 20. t.m. do 4. septembra od 15. do 18.30 v centru Lenassi v skupinskem delu *Video Set delavnice* (umetniško sodelovanje bo nudil Claudio Cavalli, voditelj televizijske oddaje za otroke *L'albero azzurro*) spoznavali, kako se uredniški zamisel video posnetka na določeno temo. Končni izdelek bodo najstniki predstavili 10. septembra na prazniku ob koncu poletja. Ker je številu udeležencev omejeno, morajo otroci poskrbeti

za vpis do 23. t.m. Vsa potrebna pojasnila nudi vsak dan, razen sobote, od 10. do 12. ure goriški občinski urad za vzgojo, tudi telefonsko na št. 0481 383232 ali 383222.

Nonoti in vnuki pa lahko s pisnimi, likovnimi ali drugimi izdelki sodelujejo pri iznajdljivi zamisli *Attenti a quei due*, ki naj bi pripomogla k medsebojnemu spoznavanju in zblizevanju dveh generacij.

Pred koncem zapisa pa pogledimo v slovensko kulturno stvarnost našega mesta, ki po bogatem delovanju na splošno prekaša italijansko. Približno 30 slovenskih otrok se je skupaj z malimi begunci društva Ikar iz Slovenije spomnilo na grozoto, ki je zajela mesti Hirošimo in Nagasaki avgusta pred 54 leti. Lepo število otrok izmed tistih, ki so obiskovali poletno središče Pika Nogavička v goriškem Dijaškem domu S. Gregorčič, je sprejelo povabilo in sodelovalo na že četrtem ex temporeju *Soncu miru*, ki ga je priredila Zadruga Maja v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev in s pokrajinskim združenjem darovalcev organov ADO. Otroci so z likovnimi izdelki v različnih tehnikah izpovedali svoj odločni ne vojni in svoj drhteči da miru, svobodi, bratstvu, ki naj se oplajajo ob začrem soncu miru. Razstavo so odprli v četrtek, 5. avgusta, v jutranjih urah, možno si jo je bilo ogledati do 9. t.m. Sicer bodo risbe na ogled tudi po Velikem šmarnu. Škoda, da niso temu klicu na pomenljivo razstavo prisluhnili tudi otroci, ki so obiskovali poletno središče Srečanja 99 v Zavodu sv. Družine.

TRIJNE DNEVI, POSVEČENI FOLKLORI

Tudi letos se bo Gorica od 26. do 29. avgusta odela v žive barve, saj bo takrat potekal že 29. festival folklorne in že 34. svetovna parada folklornih skupin, medtem ko bo v soboto, 28. t.m., v dvorani pokrajine potekal kongres o folklori. Te tri prireditve najbolj označujejo goriški konec avgusta in bo najbrž že držalo, da je to tudi skoraj vse, kar je v Gorici še ostalo po odhodu Seghizzija v Videm in nameravanem odhodu Lipizerja prav tako v Videm. Kot da bi občinski upravitelji ne vedeli, kaj bi sploh počeli v Gorici, ki se je nekoč ponašala z vrsto kulturnih prireditev, ki so presegale raven krajevnega značaja.

Folklorne skupine bodo prišle na Battistijev trg v nedeljo, 29. t.m.; vsi tisti, ki ne vedo, kam naj bi šli na izlet, se bodo lahko napasli ob mimohodu in plesih folklornih skupin, med katerimi bodo gotovo povabili tudi kako tako skupino, ki bo prava paša za oči. Tudi letos organizira folklorno tridnevje krajevna Pro loco, sodelujeta tudi občina in dežela. Resnici na ljubo povejmo, da podoben, če ne že ravno enak, folklorni festival poteka vsako leto nekaj dni pred goriškim v Aviano. Pripravimo se torej na tri dni, ko bomo lahko spremljali festival, in upajmo, da bo organizatorjem letos vreme naklonjeno, saj je sicer dvorana UGC premajhna za tovrstne prireditve. O prireditvi bomo seveda še poročali.

11

ČETRTEK
12. AVGUSTA
1999

FOTO A. BRČIČ

ODMEV NA VIŠARSKO SREČANJE TREH SLOVENIJ

Že 10 let se vsako leto na prvo nedeljo v avgustu ponavlja na Sv. Višarjah srečanje Slovencev - romarjev iz izseljenstva, iz matične domovine in zamejstva.

Na višarski Marijini božji poti, na stičišču treh narodnosti in kultur: slovanske, germanske in romanske (mimo grede: ne na tromeji, kajti ta se nahaja na hribu Peč nad Belo pečjo) je pred dvema letoma prerano umrl izseljenški duhovnik Vinko Žakelj s trmasto voljo ter s svojim denarnim prispevkom in prispevki predvsem izseljencev iz Evrope uresničil svoj življenjski sen: da bi Slovenci imeli na Sv. Višarjah svoj prostor, svoj slo-

venski dom. Realiziral je tako tudi idejo o "višarskem poslanstvu" pokojnega žabniškega rojaka duhovnika in univerzitetnega profesorja dr. Lamberta Ehrliche, ki ga je meseca maja leta 1942 v Ljubljani ob belem dnevu "likvidiral" komunistični VOS. Prav v spomin na Ehrliche je pokojni Vinko želel, da se ta slovenski prostor imenuje "Višarski dom Lamberta Ehrliche".

Žakljeva pobuda je bila, da so se začeli zbirati v "Višarskem domu" vsako leto Slovenci iz treh Slovenij. Dosedaj so vsa srečanja bila v prostorih višarske hiše, ki pa so bili pretesni. Letos pa je bila hiša celo dana v najem žabniškemu župniku

Dioniziju Matevčiču, ker višarsko župnišče - in tudi dve cerkveni stavbi, namenjeni romarjem - obnavljajo in preurejajo za jubilejno leto 2000.

Udeležba na letošnjem srečanju je bila zelo velika. Samo iz Ljubljane je tednik Družina organiziral tri avtobuse. Ker je bilo k sreči vreme naklonjeno, je predavanje dr. Janeza Zdešarja (na sliki), prvič v vseh teh letih, potekalo kar na prostem in je zelo dobro uspelo v zadovoljstvo vseh. Tudi med mašo, ki jo je daroval beograjski nadškof msgr. Fran Perko in ki je blagoslovil nov oltar, je bila višarska cerkev nabito polna.

Naj povemo še, da je sedaj "Višarski dom" dr. Lamberta Ehrliche formalno prepisan in dan v last papeškemu zavodu "Slovenik" v Rimu, nad katerim čuvajo slovenski škofje in je njegov rektor in upravitelj msgr. Maksimiljan Jezernik.

MK

NAPOVEDI O NOVIH GROBIŠČIH NA OBMOČJU SLOVENSКИH KONJIC

V Sloveniji še zmeraj odkrivajo grobišča žrtev pobojev po letu 1945. Pred nedavnim so na pokopališču Dobrava pri Mariboru pokopali 1179 Hrvatov, pripadnikov ustaških ali domobranskih enot, pa tudi njihovih svojcev in drugih civilistov, ki so jih v maju ali juniju 1945 vrnile zavezniške oblasti na Koroškem, v Sloveniji pa so jih pobili. Na slovesnosti ob pokopu je podpredsednik slovenske vlade Marjan Podobnik med drugim dejal: "Doležela nas je naloga, da popravljamo tisto, kar bi moralo biti že zdavnaj storjeno. A to je, častno pokopati posmrtno ostanke množice žrtev, ki so bile tu, v tej okolici pomorjene ob koncu druge svetovne vojne. Ozemlje Slovenije je bilo v tistem času eno izmed prizorišč, na katerem so se odigrali maščevalni obračuni zmagovalcev nad pregnanci. V imenu slovenske vlade obžalujem, da se je to dogajalo na naših tleh in da se je to sploh dogajalo... Še danes pričujoča prizadevanja, da bi najbolj obremenilne skrivnosti iz tega dogajanja še nadalje ostale skrite, pa kažejo, da med nami še vedno živi strah pred temi razkritji in še

zlasti strah pred posledicami le-teh. Toda tudi za slovenski narod in državo velja, da nas bo le resnica o žrtvah in storilcih osvobodila. Zato je dolžnost države, da žrtve tega nasilja prešteje, da pove njihova imena, jih vpiše v knjigo mrtvih in da potrdi njihovo človeško dostojanstvo s spominskimi znamenji."

Medtem so se razširile novice o novih domnevnih grobiščih žrtev pobojev na območju Slovenskih Konjic. Sledove je odkril Stanko Novak iz Špitaliča. V pobojih, ki naj bi trajali od leta 1945 do 1951, so umirali tako Slovenci kot Hrvati. Na tamkajšnjem območju naj bi bilo okrog 100 hektarov grobov, ki so vidni, veliko grobišč pa je v rudnikih in v stolpu Žiškega kartuzijanskega samostana. Jože Baraga, predsednik društva zgodovinarjev v Slovenskih Konjicah, poudarja, da grobišča pobojnega časa sicer obstajajo, vendar so po njegovem mnenju neraziskana, pa tudi o številu žrtev ni natančnih podatkov. Dejstva o množičnih grobiščih bodo v prihodnjih tednih raziskali predstavniki odbora za zamolčane grobove.

M.

O POČITKU

JURIJ PALJK

Počitek je beseda, na katero smo že skorajda vsi pozabili, ker smo jo zamenjali s počitnicami in dopustom. Pa vendar je to lepa beseda, ki je pred leti imela drugačen pomen, saj je bil za kmeta počitek takrat, ko se je lahko usedel in se zares telesno izčrpan odpočil. Naši ljudje so trdo delali, največkrat na polju in šele kasneje v tovarnah.

Sam se še dobro spominjam starega očeta, ki nas je na stara leta otroke vodil s seboj v vinograd. Počasi je šel v hrib in takrat, ko smo prišli v vinograd, na Breg, si je najprej ogledal trte, in to v vsakem letnem času, pa naj je bilo to pozimi, poleti ali pred trgatvijo ali po njej. Otroci smo starega očeta gledali, videli, kako je božal šparone na trti, se zamislil, ko je našel trto, ki je umrla. Trte namreč umirajo kot v živalskem svetu za kmeta edino še čebele. Trte umirajo in se ne posušijo, kot se lahko posušijo hrast, dren ali breza. Brez besede nam je stari oče dal vedeti, da je trta plemenita rastlina, do katere je potrebno imeti oseben in spoštljiv odnos. "Poglej to trto, več kot štirideset let je imela, še sedaj se spominjam, kdaj sem jo vsadil, in sedaj je umrla. Dobra trta je bila," je običajno pravil stari oče, ko je rezal trti že suhe šparone; pustil je samo stablo, da ga bo njegov sin oz. moj oče kasneje usekal, odkopal nov "lož", novo luknjo, v katero smo na pomlad zasadili novo, mlado trto. Tako smo z njim hodili po vinogradu, noge so ga že bolele, star je bil in je to dobro vedel. Včasih je z našega Brega, vinograda, ki kraljuje nad Vipavsko dolino, pogledal proti pokopališču, kjer raste še danes velika cipresa; včasih smo ga slišali, kako je kakemu svojemu vrstniku rekel, da se mora pripraviti na "počitek pod cipreso". Potem se je kar nenkrat ustavljal in rekel: "Otroci, dajmo sedeti sedaj, moramo malo počivati!" Otroci seveda nismo razumeli, zakaj mora-

mo počivati, in smo tekali okrog njega. On pa je sedel na brežino, si prejšel jopo, na katero je potem sedel. Vedno je to delal v senci. Tako je sedel, zamišljen v trte in najbrž v svojo mladost, v svet, ki se je naglo spreminjal, prehitro, da bi ga lahko še dojel, kaj šele razumel. Potem je nenadoma vstal in rekel, da je počitka bilo dovolj, in smo šli naprej, običajno proti domu, kjer je moji mami povedal, kako je v vinogradu; očeta skoraj nikdar ni bilo doma, ker je bil ali v gozdu ali na polju ali pa kje visoko v vinogradu. Kmečko delo je bilo včasih trdo, naporno.

Včasih mi je mama rekla, zgodaj jutraj je bilo, da bom nesel očetu zajtrk. Včasih sem nesel kanglico toplega mleka, kos kruha, morda še sveže jajce v vinograd, kjer je oče "okopaval trte", kot smo rekli vsakoletnemu koptanju med trtami na pomlad. Včasih pa sem moral vstajati zelo zgodaj, saj je oče odhajal od doma že ob treh, treh in pol jutraj. To je bilo v času košnje; takrat se je še kosilo na roke, s koso, in kosci so vstajali zelo zgodaj, saj jim je rosa v travi pomagala, da je kosa lažje drsela, da so lažje kosili. Ko sem prišel s kanglico do očeta, se je ta vedno nasmehnil in mi včasih rekel, naj ga počakam nekaj minut, da konča delo. Potem je odložil orodje, s katerim je delal, in sedla sva v travo; zame je navadno pogrnil jopo, da sem nanjo sedel. "Ravno dobro, da si prišel, ker sem prav potreben počitka," je navadno pravil oče, ko sva sedela in je on pil mleko, jedel kruh. Potem sva tako sedela in meni se je zdelo, da sva vedno zelo malo časa sedela, kajti potem je oče kar naenkrat vstal in rekel: "Dole me čaka, pohiteti moram, dokler je še hladno, prav dobro mi je del počitek. Reci mami, da pridem domov okrog desete ure; reci ji tudi, naj nikar ne kuha ničesar, ker bom preveč utrujen, da bi lahko kaj

jedel." In je odšel spet za svojim delom še danes mi diši sveža trava, ki je ostajala za njim v čudovitih reznjih. Ko se je utrujen vrnil domov, je mama rekla, da bo "tata šel počivati" in naj se zato gremo igrati malce dlje od hiše. Danes vem, da je takrat šel spat za uro ali dve, včasih zaradi utrujenosti ni niti mogel zaspati.

Potem so prišli traktorji, motorne kosilnice in buldožerji, ki so zravnali vinograde, v vas je prišel asfalt, kasneje veliko avtomobilov, telefon. Rekli so, da je v vas prišel razvoj. Vedno manj je bilo družbenega življenja, ljudje so zvečer začeli ostajati tudi poleti za zaprtimi vrati in začeli so strmeli v čudo naše civilizacije: televizijo. Tako smo prišli do današnjih dni in denar je prinesel tudi potovanja, dopust in počitnice. Blaginja je odpravila besedo počitek, v zameno je ponudila počitnice, ki morajo biti ali na morju ali v hribih ali pa v daljnih deželah. Včasih so zvečer utrujeni ljudje pravili, da gredo k počitku, danes gremo gledat televizijo in potem spat. Besede počitek ne poznamo več, s počitnic na morju se vračamo še bolj utrujeni od dne, ko smo tja bili odšli.

Pred seboj vidim sliko svojega očeta, kako je zvečer utrujen prihajal domov in smo zvečer sedeli v poletni sopari pred hišo in čakali na večerno blagodejno ohladitev. Pogovarjali smo se o vsem mogočem, stari oče je pripovedoval o daljni Rusiji, oče o slikovitem in prav čarovniško skrivnostnem Egiptu, kjer sta tudi bila kot vojaka. O Rusiji in Egiptu ter Dolini kraljev sem takrat zvedel več kot pozneje v vseh šolskih knjigah, saj so bila pripovedovanja doživljata, sočna in iskrena. Vso prvo in drugo svetovno vojno smo dali skozi, povojne težke čase, fašizem in še kaj. Že kot otrok sem izvedel, kje ležijo ob vasi pokopani nemški vojaki in kje pobiti partizani, domobranci; zavedal sem se, da mam ovdno obide srh, ko se izreče beseda likvidacija; a poslušal sem tudi stvari, ki jih je za vedno zabrisal čas: od tega, kako so v vas napeljali vodovod, kasneje elektriko, kako so se vča-

sih kovali kar doma konji in voli, do tega, kako so stari otroci z velikim pričakovanjem odhajali peš na Veliki šmaren v Log, kjer so jih bolj zanimale stojnice s preprostimi igračami kot pa sv. maša. Potem je stari oče rekel, da gre počivati, in smo odšli za njim spat. Počitek je bil beseda, ki je imela drugačen pomen, kot ga ima danes.

Naš odgovorni urednik včasih rad pripoveduje, kako je tudi sam kot sin velikega kmeta iz Devina doživljal dogajanje na domači, za takratne razmere bogati in veliki kmetiji. Še danes ne more pozabiti slike svojega očeta, ki je skupaj z drugimi ves dan z volovsko vprego oral ogromno njivo. Zvečer, ko je bila njiva še sveže zorana in je zemlja čudovito dišala, je njegov oče ostal na koncu njive in molče gledal zoran njivo: občutek tihega zadovoljstva se je mešal z veliko utrujenostjo, dan se je vesil v noč, delo je bilo končano, potrebno je bilo oditi domov, k počitku.

Ko se danes oziram okrog in vidim predvsem veliko nezadovoljstva tako tistih, ki gredo na počitnice, kot tistih, ki ostajajo doma, se mi stoži po časih, ko je nekajminutni počitek še pomenil veliko. Spominim se očeta, ki je v vinogradu po vsaki "okopani planti", prekopani vrsti trt, vedno sedel za pet minut. "Tega me je naučil stric, ki je rekel, da se mora počivati vedno tako, da se usedeš za nekaj časa," je zmeraj dejal. In potem mi je pripovedoval, kako velika delavca sta bila njegova strica. Da je to bilo res, pričajo še danes ogromni in strašno dolgi suhi zidovi, ki sta jih z golimi rokami naredila v naši Gmajni, gozdu, samo zato, da sta pridobila nekaj travnika več. Danes trate niso več potrebne kot tudi ne suhi zidovi iz kraškega kamna, zarasla jih je robida in tudi njunih grobov na vaškem pokopališču ni več, ker so ju že prekopali.

Oče še danes običajno pravi: "Koliko so se martrali ti ubogi reveži! Toda prav stric me je naučil, da je potrebno po vsakem delu počivati." Meni se zdi, da smo v sedanjem tekanju gor in dol po svetu izgubili še občutek in mero za počitek.

FARNI PRAZNIK V DORNBERKU

ERVIN MOZETIČ

V župniji Dornberk smo tudi letos 21. julija praznovali svojega farnega zavetnika sv. Danijela. Sv. Danijel nas uči vz-

niku. Med sv. mašo smo blagoslovili tudi veliko sliko sv. Družine, delo slikarja Toneta Kralja, ki bo visela v župnijski kapeli in klicala naše družine k molitvi in bogoslužju. Sliko,

trajati v veri, saj je njegova vera bila globlja kakor pa le golo izpopolnjevanje predpisov. Letošnje praznovanje pa nam je poleg takega velikega vzornika klicalo pred oči še zlato-mašnika g. Franca Govekarja, ki je duhovni pomočnik v naši župniji. Bogu se je v krogu župljanov in svojih sobratov zahvalil za petdeset let zvestobe duhovništvu. Veliko število župljanov pa tudi veliko število duhovnikov se je izlilo v zahvalno pesem za zvestobo in to pokazalo tudi v svečani procesiji Sv. Rešnjega Telesa po vasi. Po procesiji smo se vsi skupaj poveselili pred cerkvijo sv. Danijela s prošnjo, da bi tudi naši zanamci ostali zvesti svojemu zavetniku in vzor-

celotno knjižnico pa tudi še nekaj drugih Kraljevih slik ter mnogo drugega, je župnija dobila darovano iz zapuščine g. Jožefa Žorža, rojaka duhovnika iz Dornberka, ki je dolga leta služboval v Štandrežu pri Gorici. Župnija se je darovalki Elviri Chiabai lepo zahvalila, da je darovala rojstni župniji g. Žorža toliko dragocenosti.

Ob farnem prazniku smo bili tako deležni veliko darov, materialnih in duhovnih. Vsi darovi pa so se izlili v eno samo prošnjo, da bi razumeli svojega zavetnika, da bi nas sv. Danijel vedno znova učil in da bi kmalu v naši farni cerkvi obhajali ne samo zlato mašo, pač pa tudi novo mašo.

V MURSKI SOBOTO JE BILA OSREDNJA PROSLAVA

NOVICE IZ MIRNA (2)

80 LET PRIKLJUČITVE PREKMURJA

MARJAN DROBEŽ

Slovenski politiki in med njimi seveda tudi poslanci so še na poletnem dopustu. Potem bodo v novem zanosu nadaljevali delo in aktivnosti na raznih področjih. Vodstva strank in poslanci bodo nadaljevali priprave na državnozbornsko volitve prihodnje leto, ki bodo za vse politične sile v Sloveniji pomenile zelo pomembne "trenutek resnice". Najbrž bodo potekale po spremenjenem volilnem sistemu, t.i. dvokrožnem večinskem volilnem modelu, ki je bil sprejet na referendumu in ga je pozneje s svojo znano odločbo zapovedalo tudi ustavno sodišče. Vendar pa bo boj za takšen sistem v parlamentu oster in za zdaj je izid videti še negotov. Proti večinskemu volilnemu sistemu so zlasti manjše stranke, ker se zavedajo, da bi oblikovanje koalicijskega predvolitvami otežilo ali celo preprečilo njihov vstop v parlament.

Državni zbor bo na zasedanjih, ki se bodo pričela v prvi polovici septembra, obravnaval zlasti še omenjeni volilni sistem, t.i. evropske zakone, ki sodijo k pripravam Slovenije za vstop v EU, proračun države za leto 2000 in predlog novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Kar zadeva najbolj znane politike, se jih večina nahaja na počitnicah v Sloveniji. Predsednik države Milan Kučan jih pogosto preživlja v svoji počitniški hiši blizu Ziberš pri Logatcu, predsednik državnega zbora Janez Podobnik pa se med počitniškim preda-

hom posveča tudi pripravam na združitev SLS in SKD v novo politično stranko desnosredinskega značaja in programa. Izjavil je, da bi do združitve omenjenih dveh strank v novo skupno politično formacijo lahko prišlo še letos. Predsednik vlade Drnovšek neje v Sloveniji, najbrž tudi v Logarski dolini, okreva po operaciji v ljubljanskem Kliničnem centru. Njegovo zdravstveno stanje naj bi se hitro izboljševalo, tako da bi v začetku septembra lahko začel opravljati najnujnejše zadeve v vladi. Podpredsednik vlade in predsednik SLS Marjan Podobnik svoj prosti čas namenja tudi pripravam na strankin odbor, ki bo 12. septembra v Vižmarjih pri Ljubljani. Predsednik SDS Janez Janša se mudi na strankinem taboru, ki so ga socialdemokrati že petič zapored priredili v Lepeni. Predsednik SKD Lojze Peterle se je med počitnicami krajši čas mudil v tujini, stranka, ki jo vodi, pa bo konec avgusta na Prevaljah (Koroška) priredila deseti jubilejni tabor. ZLSD je v organizaciji mladinskega foruma med počitnicami pripravila tabor svojih članov oz. privržencev v Kranju. Pri Desesu pa se v političnem času pripravljajo na zamenjavo v vodstvu stranke. Predsednika Desusa Jožeta Globačnika, ki se iz politike umika "zaradi utrujenosti", kot je izjavil, bo zamenjal nekdanji diplomat in časnikar Ignac Golob. Slovenska nacionalna stranka (SNS), ki jo vodi Zmago Jelinčič, pa čas počitnic namenja predvsem pripravam na obnovitev parlamentarnega delovanja v jeseni.

V PREKMURJU NE VENDI, AMPAK SLOVENC

V Prekmurju proslavljajo 80. obletnico priključitve tega območja matični domovini Sloveniji. Gre za prvo uradno obeležitev tega zgodovinskega dogodka, ki se ga režim v prejšnji državi ni hotel spominjati, očitno zato, da ne bi vznemirjali sosednje Madžarske, ki je bila tedaj del t.i. socialističnega tabora. Prekmurje je bilo združeno s Slovenijo oz. tedanja Jugoslavijo šele eno leto po koncu prve svetovne vojne, in sicer po odločitvi mirovne konference v Parizu. Prejje tisoč let spadalo pod Madžarsko. Madžarske enote so Prekmurje zapustile 11. avgusta 1919, dan pozneje, to je 12. avgusta, pa je tja prispela jugoslovska vojska, ki pa je oblast kmalu predala civilni upravi.

S priključitvijo so Slovenci tudi uradno prenehali biti t.i. Vendi, kot so naše rojake označevali na Madžarskem. Oblasti so javnost skušale prepričati, da omenjeni Vendi niso slovenskega, ampak keltškega izvora.

Ob jubileju je bila v Murski Soboti v nedeljo, 1. avgusta, osrednja proslava, na kateri je govoril predsednik Milan Kučan, tudi sam Prekmurec. V govoru je poudaril pomembno narodnopolitično vlogo, ki so jo v Prekmurju v obdobju madžarske oblasti opravljali duhovniki. V soboto, 14. avgusta, pa je bil v Veltincih spominski tabor, posvečen obletnici priključitve. Po maši za domovino je udeležencem spremljal predsednik državnega zbora Janez Podobnik.

PREVEČ SMRTNIH NESREČ

V Sloveniji so pred dobrim letom, ob sprejemu novega, zelo strogega zakona o varnosti v cestnem prometu, pričakovali, da bo ta zmanjšal število prometnih nesreč, zlasti tistih s smrtnim izidom. Disciplinarni na cestah je bila nekaj časa v resnici vzorna in je tudi število nesreč, zlasti smrtnih, začelo upadati. Toda tako stanje ni trajalo dolgo in razmere glede varnosti v prometu so spet postale kritične. V letošnjem letu - mišljeno je obdobje do petka, 6. avgusta - je bila na slovenskih cestah že 201 smrtna žrtev ali 9 več kot v istem obdobju lani. V prvem tednu avgusta je v prometnih nesrečah umrlo sedem, v prvih sedmih dneh lanskega avgusta pa štirje ljudje. To pomeni, da je vse manj možnosti, da bi število mrtvih zmanjšali, čeprav policija zagotavlja, da bo tudi v mesecu avgustu, ko je promet zaradi turistične sezone občutno povečan, nadaljevala poostreno kontrolo na cestah.

V javnosti se pojavljajo kritike zaradi domnevne slabe pripravljenosti policije, da bi dejansko nadzorovala cestni promet. Seveda pa so nesreče pogosto posledica premajhne usposobljenosti ali nedisciplinane voznikov, ki jih tudi denarne kazni oz. odvzem dovoljenj ne morejo spametovati. Zaradi omenjenih razlogov bodo v Sloveniji zakon o varnosti v cestnem prometu kmalu spremenili oz. dopolnili, torej ga še bolj zaostri, da bi število prometnih nesreč vendarle zmanjšali.

BOGATA DEJAVNOST

Župnijski zbor nima počitnic, saj v večjem ali manjšem sestavu redno sodeluje pri nedeljskih mašah tudi v poletnem času. Zbor je letos že štirikrat gostoval tudi v zamejstvu: Podgora, Nabrežina, Matjur in nazadnje, 20. junija, v Rojanu. Tu je zbor sodeloval pri sv. maši, ki jo neposredno prenaša Radio Trst. Tako so mirenske pevke in pevci dobili priložnost, da tudi sami sooblikujejo bogoslužje, ki so mu tolikokrat sledili preko radijskih valov vse od davnega leta 1965. Na koru je pri starih dragocenih orglah dirigentu Andreju Budinu in organistu Antonu Klančiču navdušeno asistiral domači prof. Humbert Mamolo. Zbor je bil vesel tudi srečanja z Stankom Zorkom in novega prijateljstva z g. Markom Udovičem, ki je zbor spremljal tudi k božjepotnemu svetišču na Repentabru (ker je bil za skorajda vse to prvi obisk tega lepega kraja, je pomenil toliko večje doživetje). Na kosilu v Repnu je o tržaški zvezi cerkvenih pevskih zborov spregovoril Marko Tavčar. V teh dneh je zbor razveselilo novo povabilo: na srečanje treh dežel, ki bo v soboto, 21. t.m., v Trzizmu.

Mirenski Grad je že tradicionalno prizorišče praznovanja dneva državnosti. Prvič so se krajanje tu zbrali leta 1991, da proslavijo razglasitev neodvisnosti Slovenije, čeprav že pod grozečimi vojnimi oblaki. Z ustanovitvijo nove občine Miren-Kostanjevica je praznovanje dobilo tudi občinski značaj. Letos so sodelovali štirje pevski zbori (Opatje selo - moški, Mirenski in župnijski mešani ter otroški zbor OŠ Miren), dve šolariki recitatoriki in dva šolarja harmonikaša. Slavnost-

na govornica je bila predsednica mirenske krajevne skupnosti Branka Žižmond Makorič, številne navzoče pa je pozdravil tudi župan Zlatko Martin Marušič. Tradicionalnega kresa so se seveda najbolj razveselili otroci, za vse pa je "gradenski" grič pod svežim junijskim nebom tako rekoč idealen kraj za vsakoletno doživetje na predvečer dneva državnosti. Že popoldne pa so v prostorih šole odprli ravno tako tradicionalno razstavo domače ustvarjalnosti, ki je tokrat predstavila stare fotografije-fotokopije iz krajevne zgodovine in slike ljubljanskega slikarja, domačina Vinka Štante. Pester program je bil naslednjega dne tudi na praznovanju v "Javi" v Orehovljah.

Dne 8. julija je bila ustanovna skupščina društva "Chorus 97". Gre za skupino mladih nadarjenih pevcev, ki jih je v zbor povezal znani domači zborovodja in skladatelj Anton-Antek Klančič. Z ustanovitvijo društva je zbor dobil tudi formalno organizacijsko obliko, za prvega predsednika pa je bil izvoljen Robert Pečejan. V zboru pojeta tudi Ivo Tomsič iz Rupe in Andrej Čevdek s Peči. Letos je zbor odmeven uspeh požel na reviji Primorska poje v Ilirski Bistrici.

PB / KONEC

OBVESTILO

SREČANJE SAKSO FONISTOV. Od 22. do 28. t.m. bo v Glasbeni šoli v Novi Gorici in Kulturnem domu Nova Gorica 3. Mednarodno srečanje saksofonistov - dnevi saksofona v Sloveniji. V soboto, 28. t.m., bo v veliki dvorani Kulturnega doma Nova Gorica slavnostni koncert srečanja.

PRI ZALOŽBI BOREC

ZEMLJA, ROD, KRI

IVO ŽAJDELA

nje podatkov. Anton Kosovel je uspel združiti oboje.

Kar nekajkrat med branjem te knjige pride bralcu na misel, da je takšnih primerov samovoljnih umorov, kot ga opisuje avtor, zelo veliko in da nikoli ne bodo imeli "sreče", da bi jih kdo raziskal tako temeljito. Veliko primerov je celo "hujših" in "bolj" zločinških; kot na primer na Primorskem umor Iva Brica 2. junija 1943 v Dornberku, očeta sedmih otrok, ki so ga pred tem (še pred vojno) Italijani dvakrat konfinirali, ali poboj štirih članov Brecljeve družine iz Žapuž 12. julija 1944 pri Zgornji Branici (očeta Jožeta, starega 49 let, hčerke Marice in Angele, starih 29 in 27 let, ter sina Martina, starega šele 13 let), ali poboj petnajstih (štirinajstih) ljudi v Cerknem 4. februarja 1944. A bralcu te misli prav nič ne pomagajo, saj je to delo res izjemno in kot tako verjetno nepopovljivo ter zato ni najbolj primerno, da bi sam umor Stani-

slava Cigoja primerjali z drugimi podobnimi umori; ne na Primorskem, ne na Dolenjskem, ne na Notranjskem, na Gorenjskem in ne na Štajerskem. Vsak umor je bil sam zase "veliko" dejanje, ki je za sabo poptegnilo veliko žalovanj in drugih posledic. Storilci so imeli veliko srečo, da se v petdesetletni povojni diktaturi o tem početju ni smelo govoriti (niti žalovati) in so jo kar dobro odnesli. Kot vidimo iz te knjige, so bili po vojni nekateri celo nagrajeni in posebej zaščiteni.

Za avtorjem je dolga in mukotrpna doba iskanja resnice in predvsem pravice po slovenskih sodiščih. Od leta 1954 je tako rekoč nenehno iskal zadoščenje tudi po sodni poti. Za njim je celih 45 let izredne vztrajnosti, na drugi strani pa krčevitega in, vse kaže, sistematičnega teptanja pravnih načel s strani tistih, ki so prvi poklicani, da človeka, ki išče pravico, zaščitijo, zločine pa kaznujejo. Dolgih 45 let se nič ni spremenilo. Še huje, kdo bi verjel, da si je še pred nekaj

meseci sodni senat (v Novi Gorici) privoščil kratko malo osmešenje pri izreku sodbe - da je Vinko Kosovel nedolžen. In to potem, ko je avtorja te knjige s svojim zbranim gradivom ter pričami večkratno in večplastno dokazal njegovo krivdo. Očitno je, da bomo morali Slovenci še dolgo čakati na res neodvisne in pokončne sodnike kot nasploh na klimo, ki bo takšne državne uradnike omogočala.

Ker smo lahko že nekaj let spremljali ponovni poskus avtorja, da dobi zadoščenje na sodišču, in predvsem zaradi pravkar omenjenega, smo nekateri že dalj časa menili, da bi bilo bolje, če se Stanzlavo gradivo o primeru Stanislava Cigoja (oziroma Vinka Kosovela, kakor kdo hoče) čimprej javno objavi. Sodišču ne le, da ni mogoče zaupati, sodišče deluje po svojih principih, ki zasledujejo predvsem dokazni material, same okoliščine, kaj šele, celotno zgodbo pa pušča ob strani oziroma ga sploh ne zanima. Pri obravnavani zgodbi pa gre za veliko več kot le za zgodbo oziroma vprašanje, kdo je umoril Stanislava Cigoja. Gre za izjemno večplastnost problematike. Prva, os-

novna plast je opis samega dogodka umora, druga plast je zgodba o morilčevi poti, tretja je zgodba o povojnem napuhu "zmagovalcev" ter znašanje nad žrtvami oziroma nemočnimi, četrta plast, ta je tudi najobsežnejša, je povojno iskanje resnice in pravice oziroma permanentno kršenje osnovnih pravnih norm s strani sodstva, peta plast je avtorjevo iskanje in zbiranje dokaznega gradiva ter prič, šesto vprašanje pa se tiče klime, ki je v Sloveniji še vedno prevladujoča in v kateri so storilci oziroma zločinci še vedno sistemsko zaščiteni. Samo v knjigi je avtor lahko prikazal vse te plasti zgodbe. Na sodišču to ni bilo mogoče, pa ne le zato, ker je prav to sodišče eden glavnih delov obravnavane zgodbe, ampak tudi zato, ker sodišče nasploh zanima dokaz, resnica ali pravica pa sta potisnjeni ob stran oziroma sta mnogokrat žrtev tega dokaza (ovanja).

Branje zgodbe Zemlja, rod, kri kar kliče, da se v nadaljevanju, kot je že najjavljeno, objavi še zadnje sodne odločbe. Marsikdo pa bi si ob izredno tekočem, razumljivem, natančnem in poštenem pisanju zaželel, da se Anton Kosovel loti

pisanja tudi lastnih spominov, morda za začetek le obdobje svojega partizanjenja, ki se lahko kasneje vedno razširi. Z opisom, sicer kratkim, svojih vtisov s tako imenovane Goriške fronte septembra 1943 je avtor pokazal, da ne le, da je njegov spomin še vedno svež, ampak da tovrstne literature za Primorsko sploh nimamo. Imamo nekaj monografij o partizanskih brigadah, vendar so vse te knjige zelo splošnega značaja, pri čemer se življenjskega utripa "navadnega" borca partizana v tej literaturi sploh ne da razbrati. Čas bi torej že bil, da bi tudi kdo od nekdanjih partizanov na Primorskem napisal svoje spomine. Pa ne le na olepševalen (zamolčevalen) način, saj vemo, da je vojno življenje burno, velikokrat kruto, da ni prav nič idealistično, saj je odvisno od mnogih faktorjev; vemo pa tudi to, da je pošten odnos do resnice, tak, ki poleg svetlih stvari omenja tudi tiste manj svetle, najbolj verodostojen. Oziroma, da verodostojnost zelo trpi prav zaradi zamolčevanja manj svetlih dogodkov. Velicina opisanih dogajanj je prav v prikazu njihove kompleksnosti.

STRAN 15

ITALIJANSKO PRAVO

GOTOVOST KAZNI IN PREVZGOJA OBSOJENCEV

DAMJAN HLEDE

"Gotovost kazni: v Italiji, ki je dedič Beccarie, smo ta izraz zamenjali z drugim, bolj humanim: gotovost nekaznovanosti. In končno smo tudi našli definitivno zdravilo, poslednji »alternativni ukrep« zaporu: svobodo."

Te besede je sodobni italijanski pisatelj zilil na papir vsled aktualnim debatam o prostosti zapornikov, ki se med enim sprehodom in drugim še vedno poskušajo v svojih zlih dejanjih. Namen prevzgojitve obsojenca, h kateremu morajo po naši ustavi težiti kazni, je namreč v svoji konkretni uzakonitvi in aplikacijski praksi postavil pod velik vprašaj obstoj gotovosti kazni v našem pravnem sistemu. Naš zakonodajalec je skušal prvenstveno izvesti prevzgojitev obsojenca s pomočjo njegove resocializacije. Obsojenca je hotel odtegniti od kriminogenih učinkov zapora z uvajanjem stikov s svobodno družbo. V ta namen je uvedel t.i. alternativne ukrepe zaporu, kot so npr. poizkusna izročitev socialnim centrom, hišni pripor, prostost pod nadzorom, polprostost, predčasna osvoboditev. Ti ukrepi so s časom povzročili krizo drugih načel, katerim bi morala kazen odgovarjati: načel določenosti in proporcionalnosti zaporne kazni ter načel gotovosti, enakosti, predvidljivosti in uniformnosti kazni same.

Mislím, da je osrednje vprašanje, ki si ga moramo s tem v zvezi postaviti, naslednje: kaj pravzaprav pomeni prevzgoja obsojenca? Je nekaj materialnega ali nekaj duhovnega? Nekaj družbenega

ali nekaj individualnega? Pomota sedanjega sistema je verjetno v tem, da skuša z materialnimi in družbenimi sredstvi doseči individualno prevzgojo v prepričanju, da družba lahko prevzgoji posameznika. Morda pa je res nasprotno, in sicer, da je samo prevzgojen posameznik lahko sposoben ponovne vključitve v družbo. Da je njegova prevzgoja stvar njegovega duha in njegove vesti. Skratka, njegovega osebnega odrešenja.

V tem smislu je nezamenljivo poslanstvo, ki ga opravljajo duhovniki in redovniki po zaporih prek osebnih odnosov z obsojenci. Morda bi država in Cerkev lahko na novo premislili ali vsaj okrepili sodelovanje na tem področju. Koristno bi bilo v tem smislu upoštevati razlikovanje, ki ga je formuliral ruski teolog Solovjov, ko je zapisal, da mora država skrbeti, da s primerno kaznijo ponovno vzpostavi red, ki ga je s kršitvijo zakona prelomil krivec (legalna pravičnost) in obvaruje družbo pred nevarnim udom (družbena varnost), Cerkev pa mora skrbeti za odrešenje obsojenca.

KONKORDAT IN ITALIJANSKO MEDNARODNO ZASEBNO PRAVO

Na Kasacijskem sodišču je v prejšnjih tednih prišlo do zanimive razsodbe, ki zadeva odnose med Cerkvijo in državo. Konkretno je šlo za sodbo o civilnem priznanju ukrepa papeške dispenze od veljavne, a ne konzumirane poroke. Razsodba pa ima širši pomen in zadeva v prvi vrsti odnos med normami konkordata in novim italijanskim mednarodnim zasebnim pravom (zakon št. 218/95), ki je uvedlo načelo avtomatskega priznanja tujih sodnih ukrepov. Postavilo se je torej vprašanje, ali so ukrepi cerkvenega sodišča v zvezi z razveljavitvijo porok, ki jih predvideva konkordat, izenačljivi s tujimi sodnimi ukrepi. Kasacijsko sodišče je izreklo naslednja načela:

- specialnost konkordatnega prava ne dopušča sklicevanja na splošno ureditev mednarodnega zasebnega prava, ki bi omogočilo avtomatsko civilno priznanje cerkvenih razsodb o ničnosti konkordatnih porok;
8. člen sporazuma med Cerkvijo in državo, ki omogoča civilno priznanje cerkvenih razsodb preko civilnega postopka, zadeva samo razsodbe, ki proglašijo ničnost poroke (in ne tudi dispenze);
- cerkveni ukrepi o dispenzi od veljavne, a ne konzumirane poroke ne morejo prejeti civilnega priznanja niti s pomočjo norm mednarodnega zasebnega prava, ker jih ni mogoče izenačevati s tujimi ukrepi.

DH

O IZKLJUČITVI OBČIN IZ OBJEKTIVA 2

SDGZ: NEPREMIŠLJENA IN NEOSNOVANA IZBIRA

Predsednik Slovenskega deželnega gospodarskega združenja Marino Pečenik (na sliki) je obvestil javnost, da so pri Združenju zaprepašeno izvedeli iz tiska o sklepu deželne uprave glede določitve področij, ki bodo lahko v prihodnje še koristila sredstva Objektiv 2 Evropske zveze. V sporočilu, ki smo ga prejeli na uredništvo, poudarja Pečenik, da je bilo presenečenje toliko večje, ker je Združenje prejelo skupaj z drugimi stanovskimi organizacijami osnutek sklepa deželne uprave z dne 29.7.1999, s katerimi je bilo deželno območje pokrito dokaj racionalno, čeprav je nekoliko presenečalo dejstvo, da sta bili v tem dokumentu že izključeni obmejni občini Krmin in Števerjan, ki bi lahko sredstva koristili za razvoj vinskega turizma.

V nadaljevanju Pečenikovih izjavanj piše, da se SDGZ ne namerava spuščati v politične vidike izbire, ker je vedno iskalo dialog z deželno upravo, upravičeno pa se sprašuje, kako bo mogoče popraviti sedanjo, tehnično dokaj nepremišljeno in neosnovano izbiro.

SDGZ se je potrudilo, da je o sedanjih razpisih Objektiv 2 seznanilo veliko podjetnikov in jih prepričalo o velikih investicijah, kar je že privlelo do vrste novih delovnih mest, dodatna mesta pa bi bila še ustvarjena s koriščenjem sredstev zadnjega razpisa.

Določitev področij Objektiv 2 so pri SDGZ pričakali delovno: že dalj časa pripravljajo načrte za nove gospodarske pobude v okviru tovrstnega postajališča pri Fernetičih, za razvoj turizma na Krasu (Devin-Nabrežina, Repentabor, Dolina); pričakovali so, da bo končno rešen problem obrtne cone v Nabrežini in da se bodo v dolinski občini lahko razvijale obrtne dejav-

nosti na industrijskem področju in se širila Obrtna cona v Dolini, kjer so obrtniki prav s pomočjo sredstev Objektiv 2 ustvarili 30 novih delovnih mest.

Sedaj pa bo treba vse načrte ponovno preučiti, zaključuje Pečenik. Deželna uprava omenja t.i. *Phasing out*, prehodno obdobje, v katerem se lahko v omejeni meri še koristijo omenjena sredstva, vendar ni dano vedeti, če ta izjema pogojuje izvajanje kriterija *De minimis*, ki omejuje prispevke na 100.000 evrov v triletno za posamezno podjetje in ki *de facto* izključuje večje posege. "Prav tako nas zanima, kaj bo z vsemi ostalimi olajšavami, ki so

jih lahko koristili s področij Objektiv 2 (pri olajšanih kreditih ob investicijah, kot je npr. Artigiancassa, so bili de-

ležni dodatnega znižanja obrestne mere). Deželna uprava napoveduje koriščenje projektov *Leader in Interreg*. To pa so projekti, namenjeni pretežno javnim upravam. Zasebna podjetja, zlasti manjša ali v razvoju, bodo težko razvila projekte, ki bi bili lahko deležni sredstev programov *Interreg*. Objektiv 2 je pa bil dosegljiv in po osnovi primeren za mala srednja podjetja.

SDGZ bo preučilo vse možnosti za priziv na sklep o določitvi področij Objektiv 2. Od deželne uprave pričakuje pojasnila o tem, s katerimi argumenti naj prepričajo podjetja, da ne bodo začela premišljevat o novih gospodarskih pobudah v Sežani in v Kopru, kjer bo na podlagi kriterijev EZ nastalo območje Objektiv 1 (z najvišjimi predvidenimi ugodnostmi) in ne *Phasing out* Objektiv 2, ki je tudi v polni obliki manj ugoden od Objektiv 1.

MEDEČI ŠKRŽAK HUDA NADLOGA, A MAJHNA ŠKODA

V zadnjih tednih se številni znanci tožijo, da so se jim na vrtu, tako na okrasnih rastlinah kot na zelenjavi naselile čudne belkaste ali sivkaste žuželke, ki puščajo za sabo medeno roso in se jih ne morejo rešiti. Gre za žuželko, ki spada v družino Rhynchota oz. med škvrake. Doseže kakih 7-8 mm dolžine in se pojavlja na vseh mogočih rastlinah, saj so z opazovanjem ugotovili, da se hrani s sokom kakih 200 različnih rastlin in je torej zelo prilagodljiva. Na Primorskem je prisotna vse od Brd do velikega predela Krasa in Istre, vse do Sečovelj in čez. Medeči škvrak je torej predvsem nadloga, saj ne povzroča prave škode, in če resnično ni preveč na gosto naseljena na vrtu, je bolje, da jo

pustimo pri miru. Tožijo pa se tudi kmetje in vinogradniki, saj se ta ameriška žuželka, ki jo poznamo z znanstvenim imenom *Metcalfa pruinosa*, neverjetno hitro širi. Gre za žuželko, ki se je pri nas pojavila pred kakimi petimi, šestimi leti in ker nima nobenega naravnega sovražnika, jo zelo težko nadzorujemo. Opazili smo, da se z njo sicer hranijo tudi sinitčke in vrabčki, toda v premajhni meri, da bi lahko zaustavili prodor te nadloge.

Najbolj aktualen in smotrni način za omejitve te nadloge je naselitev njenega naravnega sovražnika. Vseučilišče v Padovi je pred leti poskusilo s tem ukrepom in je res uvozilo ameriško osico, ki zalega svoja jajčeca v ličinke medečega škvraka in jih tako u-

niči. Po opazovanju padovanskih strokovnjakov se je osica lepo obnesla tudi v naših krajih in se že širi na teritoriju, tako da je upati, da bo kmalu prisotna tudi pri nas. Mogoče nam bo uspelo na ta način omejiti prisotnost medečega škvraka na sprejemljivo mejo.

Poleg naravnega načina pa poznamo tudi zatiranje s kemičnimi sredstvi, za kar se odločimo le v skrajnih primerih. Po možnosti se odločimo za sredstva, ki čim manj škodijo naravi in koristnim žuželkam, kot so čebele, ki se še zlasti rade hranijo s sladko mamo, ki jo škvraki povzročajo na rastlinju. Nekateri čebelarjem očitajo, da nalašč širijo medečega škvraka, da bi si zagotovili čebeljo pašo v poznih poletnih mesecih, ko ni dovolj hrane za čebele. Sredstev, ki bi jih lahko uporabili, je veliko; uporabna so taka, ki delujejo na osnovi fenitona ali njegovih sestavin ozideroma piretroidov.

KRATKE

PODPORA ZA KMETE

Božja zemlja, človekova zemlja je naslov dokumenta, ki so ga izdali v Rimu in je bil objavljen pred kratkim. Dokument je izdan tik pred jubilejnim letom 2000, na katerega se pripravljajo tudi kmetje. In prav za zahvalno nedeljo, ki bo v letu 2000 22. novembra, so izdali dokument, v katerem se v petih poglavjih poglobljeno spregovori o odnosu Boga in človeka do zemlje, predvsem pa dokument spregovori o solidarnosti in pravični razdelitvi zemlje, o zdravem odnosu do narave in okolja in še o čem. Kot je znano, bodo nekateri kmetovalci v jubilejnem letu prejeli tudi denarno podporo.

AGRIALP V BOCNU

Tako se bo imenoval nov kmetijski sejem, ki bo potekal v Bocnu od 5. do 8. novem-

bra letos na novem bocenskem sejmišču. Sejem Agrialp je seveda namenjen predvsem vsem tistim kmetovalcem, ki delujejo v alpskem svetu in v Srednji Evropi. Letošnji naslov sejma bo *Perspektive kmetijstva v letu 2000*; na to temo bodo potekale tudi okrogle mize in razne prireditve, ki bodo sedaj Agrialp spremljale. Na sejmju Agrialp se bo spregovorilo o živinoreji v alpskem svetu, o sirarstvu, urejanju hlevov, molznih strojih, krmilih, kmetijskih strojih, sadjarstvu, vrtnarstvu, vinogradništvu in še o čem. Seveda bodo razstavljeni tudi zadnji kmetijski pripomočki in med sejmjom bo potekal tudi živinski sejem z razstavo najlepših goved, ovac itd.

KRIZA Z MEDOM

Predsednik Vsedržavne zveze kmetovalcev (Confagricultura) Augusto Bocchini je na ustrezne urade v Brus-

lju naslovil zahtevo, da bi se dokončno uredilo vse potrebno v zvezi s proizvodnjo ter prodajo medu in čebelarstvom, ki je v Evropski zvezi zadnje čase vedno bolj v krizi. Bocchini se zavzema, da bi Evropska zveza dokončno pravno uredila status čebelarjev in prodajalcev medu, saj vlada na tem področju v evropskih državah prava zmeda. Zavzel se je za zaščito čebelarjev in obenem tudi za zaščito porabnikov medu, ki imajo pravico vedeti, kaj kupujejo in kakšen med jedo. Dogaja se namreč, da države članice Evropske zveze kupujejo med na zunanjih tržiščih in ga prodajajo za svojega, kar seveda škoduje čebelarjem, ki so v Evropski uniji. Zato Bocchini zahteva, da bi se na vsak kozarec medu moralo napisati, kje je bil nabran in tudi to, da v medu ni pesticidov in drugih kemičnih sredstev, ki bi lahko ogrozila zdravje uporabnikov.

TRST: REKORDNI TOVOR ZABOJNIKOV

Če je še pred meseci tržaškemu pristanišču slabo kazalo, pa je zadnja vest o rekordnem številu pretovorjenih zabojnikov, ki jih poznamo pod imenom kontejnerji, več kot dober obet za prihodnje dni. Iz tržaškega pristanišča so namreč sporočili, da so v mesecu juliju pretovorili 19.409 kontejnerjev, ki so jih v pristanišče pripeljale ladje predvsem z daljnega azijskega trga, ki je bil dolgo časa v veliki gospodarski krizi. Kaže, da je krize konec, saj so lansko leto v istem času v Trstu pretovorili 15.061 kontejnerjev in je torej letošnja porast kar 28,87%. Skupni pomorski promet pa je v tržaškem pristanišču vseeno upadel za 4,78 odstotka, saj so letos pretovorili za 26.375.718 ton blaga, kar je manj, kot ga je bilo v lanskem obdobju, ko je v tržaško pristanišče prišlo 27.698.862 ton blaga.

POGOVOR / PREDSEDNIK PD BENEČIJE IGOR TUL

SPOMLADI V NOVI KOČI NA MATAJURJU

IGOR COTIČ

Predsednik Planinske družine Benečije, ki zbira sto članov, je Igor Tul (na sliki). Po naporu delovnem dnevu na Matajurju je rade volje pristal na pogovor.

Kdaj je nastala zamisel o gradnji planinske kočice in kateri so glavni nameni, ki so privedli do nastanka takega podviga?

Misel o gradnji doma na Matajurju se je porodila že od samega začetka društvenega delovanja, resnejši okvir pa je dobila pred tremi leti. Naš cilj je zgraditi planinsko postojanko na vrhu Matajurja, ki naj bi postalo stičišče beneških Slovencev, kraj zblizavanja s Slovenci iz Kobarida in ne nazadnje dom vseh ljudi dobre volje.

Gojiti ljubezen do slovenske kulture, do gora, ohranjati stare običaje, združevati prebivalce Nadiških dolin, to so glavne smernice Planinske družine Benečije. Njeni člani so zelo aktivni, saj prirejajo vrsto pobud: od kresovanja do pustovanja, od praznika kostanjev do številnih gorskih tur. Tem dejavnostim pa se je pred kratkim pridružil še nov, zanimiv izziv in načrt - gradnja planinske kočice na Matajurju.

Kako poteka nabirka potrebnega denarja?

S finančnim prispevkom nam je priskočil na pomoč Svet slovenskih organizacij. Tudi prejšnja uprava Gorske skupnosti iz Nadiških dolin nam je nakazala določeno vsoto denarja, a žal ostaja zbiranje finančnih sredstev naša glavna skrb. Potreben je torej nadaljnji finančni priliv. Trenutno je edini možen način dostave gradbenega materiala uporaba helikopterja,

kar zahteva visoke denarne stroške. V ta namen smo v podružnici Nove tržaške kreditne banke v Čedadu odprli naslednji tekoči račun: 10194-C. Vsi tisti, ki cenijo naša prizadevanja, trud, ki ga vlagamo v obstoj slovenske kulture v teh krajih, lahko nakažejo svoj prispevek na omenjeni tekoči račun.

Pri gradnji planinske kočice je ogromno prostovoljnega dela. Vam priskočijo na pomoč

tudi prijatelji iz bližnjih krajev?

Našim članom, ki delajo v glavnem ob koncu tedna, rade volje pomagajo tudi prijatelji s Kobarškega in iz drugih krajev (Nova Gorica, Tolmin, Goriška Brda, Trst, Gorica).

Kdaj mislite, da boste zaključili z deli in da bo kočica lahko služila svojim namenom?

Do jeseni načrtujemo urediti kopalnice in štedilnik ter opremiti kočico z okni. Skrta želja je praznovati silvestrovanje v zaprtih prostorih. Mi-

slim pa, da je to ambiciozen načrt, ki bo težko uresničljiv. Bolj stvarno je predvidevati konec del spomladi.

Pomembno vlogo pri izpeljavi projekta bodo odigrali tako finančni prilivi kot vremenske razmere.

Kako poteka sodelovanje z ostalimi planinskimi društvi?

Odnosi s PD Kobarid so zelo dobri. Skupaj smo poleti organizirali mladinski planinski tabor na planini Kuhnja (pod Krnom) in izlet na Marmolado. V prihodnje bomo s kobariškimi prijatelji priredili na Matajurju zanimive pobude.

Sodelujemo tudi s člani društva CAI iz Nadiških dolin, v njihovi družbi smo se povzpeli na Veliki Munzec.

Katere planinske ture nameravate izvesti v bližnji prihodnosti?

Septembra bomo obiskali "kravji bal" v Bohinju. V tem času pa so vse naše moči uprte v gradnjo planinske kočice, saj nam je njena uresničitev zelo pri srcu.

KRATKE

FABIO RUZZIER SPET ODLIČEN

Srebro in bron za Fabia Ruzziera: tak je odličan obroč slovenskega tekmovalca iz Trsta, ki je na svetovnem prvenstvu za veterane v angleškem mestu Gateshead spet dokazal, da je izreden športnik v hitri hoji. Poleg dveh odličij si je Ruzzier "prihodil" tudi zlato kolajno v ekipnem prvenstvu, saj je s kolegom italijanske reprezentance, ki sta bila Pierangelo Fortunati in Roberto Cervi, osvojil zlato kolajno; to je njegovo že deseto odličje s svetovnih prvenstev, kar je za zamejskega športnika izjemen uspeh. Sicer pa je bilo svetovno prvenstvo izjemno dobro organizirano, saj je nastopilo več kot sedem tisoč tekmovalcev iz 74 držav, med temi je bilo 147 Italijanov in 26 Slovencev. Za kroniko povejmo še to, da bo Fabio Ruzzier nastopil čez dve leti še v Avstraliji v mestu Brisbane, kjer bo takrat svetovno prvenstvo.

MARTINA HINGIS SPET NA PRESTOLU

Švicarska tenisačica češkega rodu Martina Hingis je spet na prvem mestu mednarodne teniške zveze ženskih tekmovalk, in to predvsem zato, ker je dosedanja številka ena Lindsay Davenport v Carlsbadu izgubila v polfinalu z Venus Williams, črno polta panterica ali črno polta Vennera, kot Venus imenujejo, pa je v finalu gladko izgubila proti Hingisovi. V Kaliforniji se je tako na vrhu ženske teniške lestvice spet vzpostavil red, ki dejansko odgovarja stanju na teniških igriščih, saj je Martina Hingis zares najboljša igralka tenisa sedaj. Po ranem in nenadejanem izpadu Hingisove v Wimbledonu, ko je imela težave z mamo in novim fantom ter novim maminim spremljevalcem, kot se sedaj ljubimcem reče, se je Martina mesec dni pripravljala za ponoven "come back" na svetovni vrh. Jezikava in odločna Martina je po zmagi dejala, da jo v svetu tenisa zanima samo to, da sama dobro igra in da je številka ena. Skromnost pa taka...

SAMPRAS OSTAJA NA VRHU

Pete Sampras ostaja na vrhu moške teniške mednarodne lestvice, na drugo mesto se je prebil Rus Kafelnikov, in to kljub porazu v finalu teniškega turnirja v Montrealu v Kanadi, kjer ga je ugnal švedski tenisač Thomas Johansson. Žalostni in melanholični ruski princ, kot radi imenujejo Jevgenija Kafelnikova, se torej spet vrača v sam vrh svetovnega tenisa, ki vidi na tretjem mestu prerogenega in vedno bolj gologlavega "Andrejčka" Agassija, medtem ko je postavni avstralski tenisač Patrick Rafter sedaj na četrtem mestu ATP lestvice. Proti vrhu sorazmerno hitro leze tudi mladi angleški up Tim Henman, ki je sedaj peti, medtem ko je Gustavo Kuerten šesti, Todd Martin sedmi, Alex Corretja osmi, Greg Rusedski deveti in Carlos Moya deseti.

KNJIŽNI KOTIČEK

IZVRSTNE SOLATE

Tak je naslov lične kuharske knjige, zbirke receptov za solate, ki jo je letos izdala Mladinska knjiga v Ljubljani. Knjiga je izšla v zbirki *Zdravo, dobro in preprosto*, v kateri je izšla tudi sorodna knjiga z naslovom *Vegetarijska kosila*.

Zakaj smo se odločili za predstavitev omenjenih? Predvsem zato, ker je sedaj taka vročina, da se vsakemu normalnemu človeku sploh ne da kuhati; največkrat imamo tudi vsi težave s prehrano, saj se ve, kako slabo vpliva pretirana vročina in sopena na človeški organizem. Nič nam ne tekne, človek postane nejevoljen že ob misli, da si bo moral kaj skuhati za kosilo ali večerjo. V takih dneh sta omenjeni knjigi več kot dobrodošli, saj predstavljata odlične recepte za zdravo hrano, ki ima svojo osnovo v prehranjevanju z rastlinami, ribami in morskimi sadeži. Gre torej za recepte, ki nam bodo pomagali zdravo živeti in se okusno hraniti.

Izvrstne solate je zbirka receptov za različne, duhovite in res okusne solate, ki jo je napisala Carole Handslip, v slovenski jezik pa prešla Marjeta Gostinčar Cerar. Bralec ali kuhar bo v knjigi izvedel, kakšne so najboljše solate kot začetne jedi; potem je tu še poglavje o listnatih solatah ter seveda poglavje o solatah kot glavnih jedeh. Ostala poglavja pa so *Hranljive solate*, *Sadne solate*; poglavje *Popolna solata* nam dejansko pove, da je ena temeljnih lastnosti vsake solate prav to, da morajo biti sestavine vsake solate vse sveže, pa naj gre za tropske sadeže ali pa za naš goriški radič. Če je komu všeč bolj rukola od špinače,

se bo pač odločil za take recepte, katerih osnova sta rukola in špinača; v knjigi *Izvrstne solate* pa bo našel tudi veliko receptov za sadne solate, ki jim pri nas pravimo kar po domače "macedonia".

Kathryn Hawkins je napisala recepte, ki so zbrani v knjigi *Vegetarijska kosila*. Že sam naslov pove, da bodo tu prišli na račun ljudje, ki imajo radi lahko prebavljivo hrano, in tudi vsi tisti, ki se ne prištejajo med mesojede... ljudi. Takih je med nami kar nekaj; vpogled v to knjigo nam daje slutiti, da se da tudi iz rastlin napraviti kar lepo število zelo okusnih kosil, obedov, ki bodo zadovoljili tudi zahtevnejšega jedca in gurmana. Tudi to knjigo receptov je poslovenila Marjeta Gostinčar Cerar. In kaj bo nadebudni kuhar našel v tej knjigi receptov? Zelenjavne jedi, ki jih delamo s papriko, špinačo, krompirjem, gobami in še čim; stročnice so seveda tudi dobra osnova za imenitne jedi, med katerimi omenimo vsaj fižolov golaž. Ne smemo pozabiti na testenine, našo znano "pašto", ki se da pripraviti na tisoč in en način, ne da bi pri tem niti pogledali meso, kaj šele, da bi ga uporabljali. Zanimiva so tudi poglavja receptov z jedmi, katerim so osnova razna žita, in pa seveda peciva in palačinke. Na koncu knjige je dodano tudi krajše poglavje, v katerem zveemo kaj več o vegetarijski prehrani.

Če si boste privoščili v hladnem večeru po imenitni solati še orehove zavitke iz vlečenega testa, vam želimo dober tek! Seveda ne tistega... okrog hiše.

ZUT

SLOVENIJA

V SLOVENIJI NAD 300 BOGATAŠEV

Socialno razslojevanje Slovencev se hitro nadaljuje tudi zato, ker država nima primerne politike za zniževanje gmotnih razlik med ljudmi. V nekem ljubljanskem časniku smo pred dnevi prebrali, da v Sloveniji živi najmanj tristo tisoč ljudi na meji bede, še milijon pa je državljanov, ki si zaradi pomanjkanja sredstev letos ne bo moglo privoščiti dopusta.

Ob tem narašča število bogatašev v okviru tako imenovane družbene elite. To občutljivo temo obravnava zadnja številka *Slovenskega delničarja*, časnika za razumevanje lastništva. Objavljenih je

več prispevkov, ki obravnava bogatenje z raznih vidikov. Naslov nekega prispevka se glasi *Ne delo, ampak nedelo bogati*, spet drugega pa *Bogataši: eni spijo dobro, drugi pa ne*. Po podatkih iz omenjenega *Slovenskega delničarja* imata najvišje plače, po 3 milijone 166 tisoč, 646 tolarjev mesečno, dva poslovneža iz Maribora in Kopra. Omenjeni časnik z imenom in priimkom našteva bogate Slovence. Menda je podatke zbral iz raznih virov, seveda neuradnih. Gre skupaj za nad tristo oseb, po večini podjetnikov, raznih poslovnežev in tudi kmetovalcev. Na Primorskem naj bi bilo po omenjenih podatkih petindvajset bogatašev, od teh dvanajst v južnem delu, trinajst pa v severni primorski regiji.

M.

RAZVOJNO NARAVNAN PRORAČUN

Slovensko finančno ministrstvo je pripravilo predlog državnega proračuna za leto 2000. Ta temeljni dokument predvideva predvsem izdatke, ki bodo namenjeni družbeno-gospodarskemu razvoju na najbolj pomembnih področjih, med katerimi je tudi kmetijstvo. Precejšnja sredstva bo proračun namenil tudi financiranju priprav za vključitev Slovenije v polnopravno članstvo EU. Predlog proračuna predvideva okoli tisoč milijard tolarjev prihodkov in prav toliko izdatkov. Zahtevki ministrstev, šolstva in drugih proračunskih porabnikov pa so občutno višji in znašajo približno milijardo 275 milijonov tolarjev. Finančni minister Gaspari je opozoril, da bodo med razpravami o predlogu proračuna zahteve zmanjšali, tako da jih bodo uskladili z možnostmi države.

SKROMEN PRIDELEK PŠENICE

V Prekmurju, kjer je največ žitnih polj, pa tudi drugod v Sloveniji, je letošnji pridelek pšenice za polovico manjši od lanskega. Znašal bo kakih 65.000 ton. Na pridelek je vplivala slaba jesen lani, ko je bilo zaradi neugodnih vremenskih razmer posajenega za tretjino manj žita kot običajno, sledile so poplave, nato obilno deževje z vlago, v letošnjem juniju pa še velika vročina. Zrna so drobna, torej je letošnja pšenica tudi slabe kakovosti. Vlada je prizadetim kmetom priskočila na pomoč z zagotovitvijo, da bo država odkupila celoten pridelek, tudi pšenico neustrezne kakovosti. Socialne razmere slovenskih kmetovalcev se torej slabšajo. Posamezniki imajo celo več dolga, kot je vredna njihova kmetija. Med največje dolžnike sodijo kmetovalci v Prekmurju.

S 13. STRANI

ZEMLJA...

Avtor te knjige Anton Kosovel je za pisanje svojih spominov naravnost poklican!

Izdaja knjige Zemlja, rod, kri se je kar zavlekla. Nekoliko tudi zaradi zadržkov, ker se v njej avtor dotika občutljivih stvari oz. ker je v njej omenjenih več še živih akterjev. Na eni strani bi lahko izdaja knjige koga vzpodbudila, da bi avtorja sodno preganjal. Toda že dolgo je bilo znano, da je avtor zbral izjemno veliko dokaznega gradiva in da je vse, kar je zdaj objavljeno, skrbno in temeljito dokumentirano oz. da ni nikjer nobenega pretiravanja kaj šele izmišljanja, in da torej nobeden od vpletenih akterjev niti pomisliti ne bi mogel, da bi avtorja za zapisano v tej knjigi sodno preganjal.

Drugi, nekoliko hujši problem pa so bile grožnje nekaterih akterjev, grožnje ljudi, ki so celo svoje življenje živeli na privilegijih, pridobljenih skozi revolucionarno početje (mnogi vosovci, oznovci in knojevci s pomočjo oz. na osnovi umorov oz. pobijan). Toda nekateri najbolj obremenjeni (sami so se obremenili!) akterji, ki bi lahko avtorju kakor koli škodovali, so naredili doslej že toliko nečednosti, da bi bilo zanje najbolje, da ne bi počeli še kakšnih novih nepremišljenih potez. Naj bodo zadovoljni v svojih sedanjih (ugodnih) položajih, v katerih se nahajajo.

250 strani pripovedi Antona Kosovela pod naslovom Zemlja, rod, kri je izjemno in predvsem izredno zanimivo branje, ki poleg te izrednosti ves čas branja odpira cel niz novih vprašanj, ki jih bo v bodoče kdo v Sloveniji še moral pojasniti.

TIHANY OB BLATNEM JEZERU, 11. AVGUSTA 1999

NEMIR POD ČRNIM SONCEM

Slabo uro po zadnjem sončnem mrku tega tisočletja, v sredo, 11. avgusta, nam je sodelavec Peter Szabo, v čigar žilah vre tudi madžarska kri, telefoniral od daleč...

Mestece Tihany ob Blatnem jezeru se je že dopoldne začelo polniti s turisti. Polotok, ki sega globoko v jezero, je bil odlična točka za opazovanje popolnega sončnega mrka, ki se je začel ob 12.47 in je trajal več kot dve minuti. Seveda je bilo veliko Madžarov, nekaj Čehov, Poljakov, Nemcev in res veliko Italijanov. Madžari znajo take trenutke zelo dobro izkoristiti: za vsakim vogalom so prodajali naočnike in kartice. Nemci so že imeli s sabo majice, pripravljene prav za sončni mrk. Povsod je bilo veliko policistov in ogromno turistov. Par, s katerim sem se pogovoril, je prišel iz Rima samo za ta dogodek. Vsi primerni kraji so bili posejani z ljudmi, ki so prispeli na obalo jezera z vso mogočo opremo: imeli so fotoaparate, fotokamere, teleskope, posebne naočnike in varilske maske. Po napetem vzdušju bi

sodil, da so čakali - bolj kot sončni mrk - konec sveta... Priznam, da sem postajal rahlo zaskrbljen; ne vem namreč, če sem bil za konec sveta pripravljen...

Po dolgem iskanju sva z bratom le našla primeren kraj na ograji ob nekem samostanu, nad manjšim prepadom s pogledom na jezero. Seveda sva se med ostalimi radovedneži stiskala in prestopicala. Dvanajsta ura in dvajset minut: polovica sonca je bila že prekrita in vse je kazalo, da bodo še zadnji oblaki pravočasno izginili. Helikopterji madžarske televizije in vojske so obletavali polotok in nas snemali. Nekajkrat sem jim pomahal, vendar ne vem, če so si želeli snemati norca v pisani srajci...

Dvanajsta in štirideset minut: barve so se začele spreminjati, svetloba je postajala bolj topla, zamolkla - prijetna in grozeča. Nemir je rasel. Še sami se nismo zave-

deli, kdaj smo vsi vstali pokonci in zrl v izginjajoče sonce. Končno je tudi vročina nekoliko popustila. Začeli smo odštevati minute. Še pet..., še štiri..., kdaj bo..., zdaj bo...

In potem se je v trenutku vse zgodilo.

V polovici minute se je naredila večerna tema. Med ljudmi je završelo: ploskanje, vpitje, žvižgi, klici, omedlevanja... Neverjetno doživetje! Vso pokrajino je pokrivala modrikasta nepopisna svetloba. Bil je večer, in vendar ni bil večer; bil je 11. avgust, in vendar ni bil več 11. avgust. Z ladjic in z nasprotnih obale jezera so samo gledali bliskavice fotoaparátov. Nemo je na obzorju sijalo v rdeči svetlobi. Črno sonce nad nami pa je strašilo s svojim mrkim (!) obrazom in grozečo krono žarkov. Mrazilo nas je: druge zaradi pomanjkanja svetlobe, mene zaradi konca sveta... Niso me toliko skrbeli dolgovi, ampak ves denar, ki mi ga kdo - tu pa tam - še ni izplačal... Nekajkrat sem s prostim očesom pogledal sončno krono. Misli

Sončni mrk 17. aprila 1912

sem si: "Če je že konec sveta, je itak vseeno!" Pa ga vendarle ni bilo.

Svetloba se je zelo hitro začela vračati in spet je bil... 11. avgust. Oddahnil sem se. Ko sva se z bratom vračala peš do parkirišča, sva že zaslišala policijske sirene; nekdo je izkoristil trenutek: na

tržnici ali v trgovini je izpraznil blagajno. Kasa je, po domače povedano, mrknila...

Usedla sva se v avto in se v koloni preživelih odpravila dalje. Pred nami je vozil nemški avtomobil, Mitsubishi Eclipse...

PETER SZABO

S 1. STRANI

NESREČA...

Škavtizem je šola za življenje. Prek vsakodnevnega stika z naravo omogoča mlademu človeku, da raste in se razvija v vsestransko razvito osebnost, ki se bo v naravnem okolju znala primerno obnašati, živeti z naravo in se podrediti njenim zakonom. Tudi v teh primerih, ko se narava pokaže v vsej svoji moči in se zdi v naših očeh verjetno kruta in neusmiljena, je učiteljica.

Voditelji, ki so pod silo hudournika videli umreti tri mlade članice svoje skavtske družine, bodo žal celo življenje nosili pečat tega nesrečnega dogodka. Do smrti jim bo ostal pred očmi. Nje in vse nas pa podobne nesreče utrjujejo v spoštovanju do narave, do veličine božjega stvarstva. Čeprav nam ponovno priključijo v zavest odgovornost, ki jo nosimo kot voditelji, nam ne jemljejo ljubezni do dela z mladimi. Zavedamo se, da življenje v naravi in stik z njo ne krepita le telesa, ampak predvsem duha. Vemo, da mladi, ki živijo v tesnem stiku z njo, postanejo zrejši in odgovornejši, prično ljubiti življenje, ga ceniti kot največji božji dar.

Ob takih in podobnih nesrečah, ko izgubijo življenje v kaki nezgodi mladoletniki, ki so bili zaupani neki vzgojni organizaciji, se navadno sproži med ljudmi val polemik, ki postavi pod vprašaj njihovo celotno delovanje. Spregle, da se globalni vzgojni proces, ki ga ima neka mladinska organizacija.

Pomislimo samo, koliko mladih ljudi prostovoljno žrtvuje svoj prosti čas in tudi počitnice. To so navadno mladi, ki so sami zrastle v skavtskih vrstah in sedaj posredu-

jejo drugim to, kar so sami nekoč prejeli. Vsi dobro vemo, da je najboljši vzgojitelj najstniku nekoliko starejši mladinec. Starši jim zaupajo, saj dobro vedo, da v njihovih vrstah ne krožijo mamila; življenje v vodu, v skupnosti vrstnikov, v družbi starejših voditeljev, marsikdaj že očetov in mamic, jih vzgaja v odrasle odgovorne osebe, ki se bodo znale soočati z izzivi in težavami današnje potrošniške družbe in življenja velikih mest, kjer vedno bolj narašča kriminal. Kolikokrat so med obiskom otrok na taboru občudovali gradbeniško spretnost sinov in hčera, ki so si mogoče postavili šotor prav na mostiču sredi hudournika! Vedno so se vsi srečno vrnili domov in navdušeno pripovedovali o preživetih dogodivščinah.

Kdor se odloči oziroma spozna, da je njegovo poslanstvo to, da posveti del svojega življenja delu z mladimi, ve, da gre naproti situacijam, ki bodo le redkokdaj točno opredeljene in načrtovane. Delo z ljudmi, še posebno z mladimi, je nepredvidljivo. Vzgoja, ki bi natančno predvidela vsako najmanjšo stvar in odstranila vsako nevarnost, sploh ne bi bila vzgoja za življenje, ki nas neprestano postavlja pred nove izzive in odgovornosti. Je iluzorično.

Statistike dokazujejo, da so naši domovi, "simboli varnosti", najnevarnejši. Še vedno se med štirimi zidovi domače hiše godi največ nesreč.

Nesreča torej ne počiva. Ne sme pa v nas zakrkniti zaupanja v moč vzgoje, ki se more dnevno soočati z nepredvidljivimi situacijami, to pa še ne pomeni, da je neodgovorna in lahkomišeln. Upali bi si trditi, da je čisto obratno.

S 3. STRANI

VEČINA JE...

Samo v Italiji kazensko preganjajo financiranje strank. Pregarjanje je sicer upravičeno, kadar so vmes korupcija in podobna dejanja. Stranke pa so v Italiji odobrile zakon proti financiranju, a so še dalje prejemale denar, ne da bi to prijavile, s čimer so dejansko izzivale zakon, ki so ga same bile odobrile. Ko je nastala najhujša kriza, sem se spomnil besed: "Deus demerit, quos perdere vult" (Bog je naredil za norca, kogar je hotel pogubiti). Šlo je za neverjetno pot pogubi naproti. Ko ni bilo več zaupanja v stranke, so ljudje pozabili na vse, kar se je zgodilo v zadnjem polstoletju: na obnovo, industrializacijo, vstop v Evropo, boj proti komunizmu itd. Če ni več zaupanja, je treba vse začeti znova. Nekaj odgovornosti za padec KD ima po mojem tudi Italijanska škofovska konferenca, kjer je prišlo do nasprotujočih si gledanj na vprašanje enotnosti katoličanov v politiki. Zame pa bi bilo nekaj izredno žalostnega, če bi se dolga tradicija, ki se je začela z Murrijem in nato nadaljevala s Sturzom, De Gasperijem in Morom, kratkoročno zbrisala. Italija je gotovo postala revnejša, če bi bila ta tradicija v celoti odpravljena.

Kaj bi mlademu človeku in kristjani, ki namerava stopiti v politično arena, še posebej priporočil?

Priporočil bi mu, naj se dobro pripravi, naj se veliko uči, naj dobro proučuje probleme. Če hoče biti dober občinski svetovalec, naj se potruži, da bo dobro poznal tudi tehnična upravna vprašanja. Nikakor pa naj na jemlje za vzor, kar se je dogajalo v času t.i. prve republike (ta sicer še traja), ko si prevzel politično funkcijo ne zato, da bi delal, kar ta funkcija od tega zahteva, temveč le za nekako odskočno desko, za kariero torej.

In še zadnje vprašanje: kako se počutiš v Trnovci, na Krasu, med ljudmi, ki so v ogromni večini Slovenci?

Z menoj se dogaja nekaj čudnega. Moja družina (in seveda jaz z njo) je vedno bivala v mestu. Ko se je ponudila priložnost, sva se morda tudi pod vplivom svoje žene, ki sem ji za to hvaležen, z velikim veseljem preselila na Kras. Poleg dobrega zraka so tu tudi dobri ljudje. Z njimi žal ne morem komunicirati v slovenskem jeziku, saj poznam le kakih 50-60 besed v slovenščini; mislim pa, da so se ljudje prepričali, da gojim do njih čustva simpatije, da si lahko drug drugemu pomagamo, da se skratka lahko dobro razumemo. V tej vasici se počutim zelo dobro, čeprav menimo, da nas občinska uprava nekoliko zanemara. Upamo pa, da bodo nekega dne z nami ravnali bolje.

Gospod predsednik, bvala za pogorov.

Z ŽIČNICO DO SVETIH VIŠARIJ, KJER SE SREČUJEJO VERNIKI TREH NARODOV

KABINSKA ŽIČNICA v Ovčji vasi obratuje vsak dan od 19. junija do 5. septembra.

URNIK: delavniki 9.00 - 17.15; nedelje in prazniki 8.30 - 18.15. Posebne ugodnosti za organizirane skupine (min. 25 oseb): povratna karta 14.000 lir.

Sv. maša: delavniki ob 12. uri; nedelje in prazniki ob 10., 11., 12. in 15. uri.

telecabina
MONTE
SANTO
D E L
LUSSARI

INFORMACIJE TEL. 0428/2967 - 64982. FAX 0428/40455

16

ČETRTEK
12. AVGUSTA
1999